

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ

FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ

Institut mezioborových studií

Právní aspekty patologického hráčství

B A K A L Á Ř S K Á P R Á C E

**Vedoucí bakalářské práce:
PhDr. Mgr. Zdeňka Vaňková**

**Vypracovala:
Jana Grodová**

Brno 2009

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Právní aspekty patologického hráčství“ zpracovala samostatně a použila jsem jen literaturu uvedenou v seznamu literatury.

Brno 30. 3. 2009

Jana Grodová

Poděkování

Děkuji paní PhDr. Mgr. Zdeňce Vaňkové za velmi užitečnou metodickou pomoc a odborné vedení, které mi poskytla při zpracování mé bakalářské práce.

Dále děkuji MUDr. Petru Zahradníkovi za poskytnutí konzultací nezbytných k orientaci v široké problematice závislostí, zejména pak v oblasti patologického hráčství.

Také bych chtěla poděkovat své rodině za morální podporu a pomoc, kterou mi poskytli při zpracování mé bakalářské práce, a které si nesmírně vážím.

Jana Grodová

OBSAH

Úvod	2
1. Závislosti	4
1.1 Hra a její vývoj	5
1.2 Patologické hráčství	8
1.3 Psychoanalytické modely hráčství	10
1.4 Fáze gamblerství	12
1.5 Typologie hráčů	16
1.6 Negativní jevy způsobené hazardními hrami	17
1.7 Aspekty patologického hráčství	18
1.8 Možnosti léčby	20
2. Hazard a zákon	22
2.1. Loterní zákon	23
2.2. Regulace hazardních her v zahraničí	26
2.3. Podmínky provozování hazardních her	30
2.4. Nejnovější vývoj hazardních her v ČR	32
3. Praktická část	36
Gamblers anonymous – Anonymní hráči	36
Zpověď Gamblera 1	40
Zpověď Gamblera 2	42
Zpověď Gamblera 3	45
Závěr	51
Resumé	53
Anotace	54
Seznam použité literatury	55

Úvod

Současná situace na stále se rozšiřujícím trhu s hazardními hrami v České republice se mění v epidemii. V posledních letech se Česká republika stala rájem hazardu – zemí s největším počtem zaregistrovaných heren na světě.

Nárůst hodnot jednotlivých ukazatelů objemu hazardních her má na svědomí ve světě ojedinělá benevolentní legislativa ČR, velké množství vzájemně si konkurujících firem a nezájem politiků tento stav řešit.

Českým zákonodárcům se dlouhodobě nedaří prosadit legislativní změny, které by zajistily omezení hazardního průmyslu a zároveň rozumným způsobem reagovaly na technický rozvoj v této oblasti. Vláda jakoby vůbec neakceptovala sociální důsledky provozování hazardních her. A ty bývají nemalé: krachy v podnikání, ztráty bydlení, rozpad manželství, zpronevěra, krádeže, podvody, neplacení výživného. Gambleři se často nachází v tak zoufalé životní situaci, že pro únik od svých dluhů vidí jediné řešení v sebevraždě. Tím ovšem problémy neskončí, protože jejich rodiny musí bojovat s věřiteli dál. Patologické hráčství tak ohrožuje nejen samotného gamblera, ale i jeho děti, rodinu, přátele a zaměstnavatele. Jeden hráč tak negativně ovlivní životy dalších 12 – 15 lidí ve svém okolí. Je třeba jasně si uvědomit, že gamblerství je stejně nebezpečnou pastí jako závislost na drogách.

Cílem mojí práce je pohled na problematiku hráčství, včetně jeho důsledků a sociálních dopadů, které ohrožují celou společnost. Podstatnou část jsem věnovala rozboru osobnosti hazardního hráče a také jsem se snažila poukázat na naprostou nedostatečnost právního systému, který se vůči gamblerům chová macešsky - nedostatečná právní legislativa v České republice jednoznačně přispívá k rozvoji gamblerství.

V závěru práce jsem se pokusila o vlastní náhled do světa hráčství, kde jsou gambleři postaveni až na samotný okraj společnosti. Zhodnotila jsem tento problém jak z pohledu medicínského, legislativního, ale hlavně z pohledu sociálního a pokusila jsem se nastínit jednu z mnoha možností, kterou jsem na základě svých poznatků vyhodnotila jako optimální řešení dané situace.

Samotná práce je členěna vedle úvodu a závěru do tří základních kapitol. První kapitola rozebírá problém gamblerství po stránce sociální a psychologické. Problematice legislativy je věnována kapitola druhá. V praktické části jsem uvedla autentické výpovědi tří gamblerů a popsala jsem vznik klubu anonymních hráčů v Brně.

K orientaci v celé problematice mi posloužila jak odborná literatura, která je uvedena v seznamu pramenů, tak jsem nacházela podněty v novinových článcích a odborných časopisech, na webových stránkách dobrovolných organizací, ale hlavním hnacím motorem mi byla osobní zkušenost s touto problematikou. Se závislými hráči jsem se setkávala jak na otevřených skupinových setkáních anonymních gamblerů, tak jsem měla možnost hovořit s nimi v Psychiatrické léčebně v Brně-Černovicích.

Velkou oporou mi byl i brněnský psychiatr MUDr. Petr Zahradník, se kterým jsem měla možnost diskutovat o otázkách psychologie gamblerství a o závislosti jako takové.

Abych naplnila cíle bakalářské práce prostudovala jsem dostupnou odbornou literaturu, zpracovala jsem vlastní kazuistiku, ve které jsem se pokusila vybrat exemplární příklady patologických hráčů, a to na základě doporučení výše uvedeného odborníka.

V části, kde jsem se zabývala legislativními aspekty sledované problematiky jsem provedla komparaci České republiky a vybraných zemí. Pokusila jsem se vyvodit alespoň částečné závěry.

1. Závislosti

Je to začarovaný kruh – společnost, závislost, jedinec. Sociální nejistoty, životní tempo, nároky společnosti – to vše přispívá k růstu závislých jedinců. Je proto velice těžké hodnotit, jak by měla společnost přistupovat k regulaci spotřeby alkoholu, cigaret, k rozlišování měkkých a tvrdých drog, k úpravám zákonů ve vztahu k patologickému hráčství. Je třeba otevřeně mluvit o problémech, týkajících se závislostí a přiznat si, že se netýkají pouze postiženého jedince, ale že je ohrožena celá společnost.

U cukrovky či srdečního infarktu nemocnému jeho vinu na tom, jaký vede život promíjíme, nikoli však je-li závislý. To pak mluvíme o chybném postoji, o postupném zabíjení sebe sama, dokonce o slabosti. Co však znamená být závislý? Na něčem závisím. Nejsem samostatný. Nejsem sám sebou. Nemám identitu. Neznám se. Prostě stav, který nahání strach - nepochopení, izolace, sociální sestup – to vše postiženého neúprosně vyřazuje ze společnosti, která jím pohrdá.

Závislost je to, co odpovídá definici závislosti podle Mezinárodní klasifikace nemocí: Je to skupina fyziologických, behaviorálních a kognitivních fenoménů, v nichž užívání nějaké látky nebo třídy látek má u daného jedince mnohem větší přednost než jiné jednání, kterého si kdysi cenil více.¹

Definitivní diagnóza závislosti by se měla stanovit pouze tehdy, jestliže během roku došlo ke třem či více z následujících jevů:

- silná touha nebo pocit puzení
- potíže v sebeovládání
- tělesný odvykací stav
- průkaz tolerance k účinku látky
- postupné zanedbávání jiných potěšení nebo zájmů
- pokračování užívání přes jasný důkaz zjevně škodlivých následků

Z výše uvedeného vyplývá, že patologické hráčství není závislostí v pravém slova smyslu, ale nelze popřít, že má se závislostí určité společné rysy. Navíc stále více odborníků nahlíží na gamblerství jako na závislost a tomu také odpovídají i způsoby léčby, prováděné v České republice.

¹ Nešpor Karel: Návykové chování a závislost, nakladatelství Portál, s.r.o., Praha 2007, 10 s.

1.1 Hra a její vývoj

Lidé jsou hraví tvorové. Hra jim dává odreagování, vzrušení, určité typy her přispívají k rozvoji schopností a dovedností. Neposledním "efektem" hry je vzrušení z výhry, ať už věcné nebo peněžité či pouze z pocitu prvenství. Dát lidem chléb a hry bylo heslo, jímž se řídili již imperátoři ve Starém Římě.

Pojem hry patří nesporně k nejstarším v lidských dějinách. Hra je přirozená lidská aktivita, jedna ze základních složek lidských vztahů.

Hra může mít individuální či kolektivní podobu, nemá ráz užitkové činnosti a měla by být vykonávána pouze pro osobní potěšení. Za vlastního zakladatele teorie hry bývá v literatuře označován Gross. Jeho názory na podstatu hry jsou však ještě značně naturalistické. Hra je podle jeho přesvědčení u zvířat nácvičkou instinktivního chování a u člověka je nácvičkou chování pudového.

Hra se počátkem 20. století stala předmětem sledování hlavně pedagogické psychologie a psychologie vývojové. Toto bylo způsobeno převážně názorem, že hra je aktivitou vhodnou pouze pro děti.

Hře věnoval velkou pozornost i Piaget. Ten považuje hru za jakýsi druh asimilace. Při hře dle jeho názoru, dochází u dítěte ke stálému přizpůsobování jeho intelektu zvyšující se náročnosti úkolů. Hra je v pojetí Piageta nástrojem inteligence.

Individuální psychologie vnímá hru jako činnost, která je motivována úsilím po získání moci a sebeuplatnění. Podle Adlera je hra významným projevem hlavně pro dítě, neboť zvláště dítě silně pociťuje svoji malost, slabost a podřízenost vůči dospělým. Ve hře mohou být děti tím, čím být chtějí.²

Jiný přístup k pojetí hry z pohledu člověka přináší psychologie fenomenologická. Nový rozměr fenoménu hry dal holandský biolog, antropolog a psycholog Frederik Jacobus Johannes Buytendijk. Důležitým aspektem v jeho teorii je orientace na dynamiku hry. Upozorňuje na to, že každá hra přináší určité momenty nepředvídatelnosti, nevypočitatelnosti a z toho vyplývajícího momentu překvapení, což se rozhodně spolupodílí na dynamice hry. V jeho pojetí každá hra začíná napětím a přináší uvolnění. Rozuzlení tohoto napětí vede ke vzniku nového napětí. Tento kruhový pohyb je pohybem typické herní situace, která si pro svoji dynamiku vyžaduje

² Prunner Pavel: Psychologie gamblerství aneb sázka na štěstí, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., Plzeň 2008, 22 s. ISBN 978-80-7380-074-1

vymezení herního pole a vytvoření jistých pravidel. Hra je v pojetí Buytendijka³ vždy volbou, eliminací určitých dynamických vlastností a nalézáním nových možností, jež mají pro hráče charakter vyzvání. Nedostatkem tohoto autora je, že v jeho pojetí není hra aktivitou dospělých, ale přisuzuje ji pouze dětem a mladistvým.

Na velmi důležitý aspekt hry upozornil Fink.⁴ Ze svého filosofického pohledu řeší otázku dvojí existence člověka. Existenci člověka ve hře a existenci člověka ve vlastním bytí. Upozorňuje na magickou produkci světa hry. V jeho pojetí má svět hry vlastní prostor a vlastní vnitřní čas. Toto plné zaujetí hrou má za následek odpoutávání se od vlastní reality. Ztráta kontaktu s realitou vyvolaná zaujetím hrou a úplné ponoření se do jiného (herního) prostoru způsobuje i změnu schopnosti vnímat konkrétní herní situace z pohledu reálných možností či reálných dopadů. Zaujat hrou tak sportovec přecení své fyzické možnosti a sázející hráč, plně vtažen do atmosféry hry, neposuzuje velikost vložených peněz podle svých reálných finančních možností. Je zcela ovládán kritériem, které ovlivňuje právě panující hráčská atmosféra. Naprostou ztrátu kontaktu s realitou je možno spatřovat i na vlastním jednání hráče. Plná koncentrace na hru způsobuje, že hráč navenek vysílá projevy, které by na veřejnosti či v daném prostoru nikdy neprodukoval.

Pohledy hlavně vývojových a pedagogických psychologů bohužel nepostihují psychologické aspekty, které jsou významné k vysvětlení významu hry v životě dospělých. Upozorňují ale současně na velmi důležitý prvek. Hra se může uskutečňovat pouze tam, kde je individuovi garantováno dostatečné bezpečí a určitá míra svobody.

Základní charakteristikou hry je to, že by se v ní neměly vytvářet žádné užitkové hodnoty. Dalším znakem hry je její spontánnost. K její realizaci tak dochází na základě svobodného a dobrovolného rozhodnutí. Pokud se hra nestává zdrojem obživy, pak se daná aktivita stává pro jedince sférou svobody, kde si on sám určuje délku doby, kdy bude herní aktivitu provozovat. Hru daný člověk provozuje na základě své vnitřní potřeby.

Herní činnost rovněž zprostředkovává hrajícímu jedinci různě intenzivně citové prožitky. Hrající, v naprosté většině, začíná aktivitu z důvodu touhy získat pozitivní

³ Prunner Pavel: Psychologie gamblerství aneb sázka na štěstí, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., Plzeň 2008, 23 s. ISBN 978-80-7380-074-1

⁴ Prunner Pavel: Psychologie gamblerství aneb sázka na štěstí, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., Plzeň 2008, 24 s. ISBN 978-80-7380-074-1

zážitky. Ne vždy je však jeho primární motiv vlastní hrou naplněn. Hra může svým průběhem či výsledkem přinést účastníku hry i prožitky negativní. Při hře se často uplatňuje řada kognitivních procesů i osobnostních vlastností. Vlastní herní činnost zpětně může vést k dalšímu ovlivnění podoby osobnostních vlastností i kvality kognitivních procesů.

Povaha hry někdy umožňuje vyjádření jednotlivých osobnostních charakteristik. V okamžiku plného zaujetí hrou se člověk často přestává kontrolovat. Hra může ukázat latentní agresivitu, sklony podvádět neuváženě riskovat a neschopnost přijmout porážku.

V dnešní době se však stále častěji setkáváme i s negativními důsledky hry, a to v podobě patologického hráčství.

1.2 Patologické hráčství

Tato porucha spočívá v častých opakovaných epizodách hráčství, které dominují v životě člověka na úkor sociálních, materiálních, rodinných a pracovních hodnot a závazků.

Patologické hráčství se v Mezinárodní klasifikaci nemocí řadí mezi návykové a impulzivní poruchy, tedy ne mezi závislosti. Je zajímavé, že v předchozí verzi Mezinárodní klasifikace nemocí se tato diagnostická jednotka vůbec neobjevovala, kdežto Americká psychiatrická asociace ji mezi duševní poruchy zařadila již v roce 1980.⁵

Patologické hráčství je diagnostikováno jako nosologická jednotka v naší zemi od roku 1994, kdy byla přijata 10. revize Mezinárodní klasifikace nemocí. Diagnostická kritéria jsou následující: lidé trpící touto poruchou mohou riskovat své zaměstnání, velmi se zadlužit a lhát nebo porušovat zákon. Je přítomno intenzivní puzení ke hře, které lze těžko ovládnout. Toto puzení se zvyrazňuje v období, kdy je život pacienta více stresující. Hráčství pokračuje, i když jsou přítomny nepříznivé sociální důsledky, jako je chudoba, narušené rodinné vztahy a rozkol osobního života. Diferenciálně diagnosticky by mělo být odlišeno hráčství a sázkařství, které se uskutečňuje za účelem vzrušení, přičemž je kontrolované, dále hráčství u manických pacientů a hráčství u sociopatických osobností s agresivním chováním.

Jednou z okolností, které mohou vést ke vzniku chorobného hráčství, je nedostatek endorfinů v mozku. Jsou to látky, které si tělo vyrábí samo a které navozují pocit libosti. Svě tělo můžeme přimět přirozeným způsobem vylučovat endorfiny tělesným pohybem a přiměřeným cvičením.

Další z diskutovaných možností vzniku chorobného hráčství je nižší aktivita serotoninového systému v mozku. To v praxi znamená, že by chorobní hráči měli být opatrnější než druzí lidé a nepodléhat okamžitým nápadům a impulzům.⁶

U patologických hráčů byly také objeveny nižší hladiny dopaminu a zvýšené hladiny jeho metabolitu DHPA (dihydroxyfenylalanin) v mozkomíšním moku, což

⁵ Nešpor Karel: Návykové chování a závislost, nakladatelství Portál, s.r.o., Praha 2007, 26 s.

⁶ Nešpor Karel: Hazardní hra jako nemoc, nakladatelství Aleny Kutilové, Praha-Havířov 1994

svědčí o zvýšení dopaminových transmisí. U mužů byla po výhře objevena zvýšená hladina dopaminu v periferní krvi.

Chemie mozku není rozhodně jedinou příčinou. Mozky lidí se za posledních pár let nezměnily, ale chorobných hráčů velice přibylo, protože se neobyčejně zvýšila dostupnost hazardních her.

1.3 Psychanalytické modely hráčství

Psychoanalytické modely hráčství vycházejí z předpokladu, že zdroje gamblerského chování jsou nevědomé, nacházejí se mimo volní kontrolu jedince. Gambling je chápán v souvislosti se třemi základními psychologickými faktory: sexem, agresí a vinou. Za významný moment byla v klasické analytické teorii považována nevědomá oidipská vina. Dle těchto koncepcí je výhra pro hráče natolik nepodstatná, že vznikla představa, že ve hře samotné je obsaženo nevědomé přání prohrát. Citována je Freudova analýza Dostojevského Hráče⁷. Freud vnímá téma viny a trestu v Dostojevského díle jako zásadní a vztahuje je i k etiologii hráčství - motivací ke hraní dle Freuda není snaha vyhrát, ale potrestat se za zakázaná oidipská přání prohrou. Freud vychází ze znalosti Dostojevského biografie (jeho otec byl zavražděn v době, kdy Dostojevskému bylo 18 let; Dostojevskij měl později reálné problémy s gamblingem a Hráč má zřejmě převážně autobiografický charakter). Spouštěcím faktorem gamblingu pak tedy mohou být i pocity viny v situaci, kdy otec reálně zemře.

Bergler⁸ považuje gamblery za neurotiky s nevědomou potřebou prohrávat. Podstatné jsou tři základní momenty:

- gambling představuje znovuoživení gamblerských dětských pocitů omnipotence (hráč vyzývá k souboji „nejmocnějšího protivníka“ – osud)
- přítomny jsou agresivní impulzy, přičemž hráčství je vnímáno jako cena, kterou neurotik platí za svou neurotickou agresi
- hledání vzrušení – hráčství je chápáno jako nepřímá forma sexuální excitace.

Pozdější hypotézy se pokoušejí integrovat původní analytické představy o gamblingu se self - psychologickými koncepty⁹. Dominuje představa o primární narcistické patologii hráčů s tím, že hra slouží jako prostředek ochrany grandiosního

⁷ Freud S.: Dostojevskij a otcovražda. Spisy z let 1925-1931, Psychoanalytické nakladatelství J.Kocourek. Praha. 1997, 348 s.

⁸ Bergler E.: The Psychology Of Gambling. Jill and Wang. New York.1958, 128 s.

⁹ 3. Kohut H.: Obnova Self, Psychoanalytické nakladatelství J. Kocourek, Praha, 1991, 180 s.

self gamblera. Interpersonální momenty jsou naznačeny u některých spouštěčů gamblerského chování, kterými může být např. sňatek či navázání blízkého vztahu. Hráčství, které vztahovost destruuje, funguje současně jako prevence před traumatem, vzniklým možnou ztrátou partnera. Pudové momenty v etiologii gamblingu lze ovšem z analytického pohledu nadále vnímat např. v „oidipské netrpělivosti“ hráčů, kteří nemohou snášet frustraci způsobenou nutností odložit svá přání na pozdější dobu – cílem je okamžitá slast (výhra).

1.4 Fáze gamblerství

Hazardní hra se podobá alkoholu nebo drogám. U někoho stačí pouhé náhodné setkání s nimi, sepnutí spouštěcího mechanismu a dojde ke vzniku návyku, se kterým pak dotyčný bojuje celý život.

Podle Meyera¹⁰ se na vzniku patologického hráčství podílí jednak samotný jedinec, vlastní hazardní hra, ale i sociální prostředí. Vytváří model tohoto vzájemného interaktivního spolupůsobení s tím, že dle jeho názoru mohou jednotlivé prvky tohoto modelu působit jednotlivě anebo v různých vzájemných kombinacích. Podoba kombinace je pak určována poměrem, jakým se jednotlivé prvky podílejí na vzniku patologického hraní.

Podobně jako je tomu u drog a alkoholu, tak i v případě chorobného hraní, se jedinec snaží uniknout před svými neřešenými osobními, rodinnými, citovými nebo pracovními problémy. V tomto úniku ho také podporuje iluze o rychlém a snadném zbohatnutí, která je zpočátku podporována výhrami. Ale opak je pravdou – každá další výhra chorobného hráče zhoršuje. Je to jako infekce, které pronikla do otevřené rány.

Tak jako se v lékařské praxi aplikují u popálenin určité stupnice, i v případě hráčství se používá číselná řada pro určení vážnosti problému. Používá se pětibodová stupnice v hodnotách od 0 do 4 (Shaffer a kol. 1997):¹¹

Úroveň 0	Hra není vůbec provozována
Úroveň 1	Rekreační hraní bez jakéhokoli negativního dopadu na reálný život
Úroveň 2	Hraní přinášející občasný výskyt drobných problémů - problémové hraní
Úroveň 3	Hraní vedoucí ke vzniku velkých problémů a nepříznivých souvislostí patologické hraní
Úroveň 4	Hraní motivované potřebou hledat řešení již existujících problémů spojených s patologickým hraním

¹⁰ Prunner Pavel: Psychologie gamblerství aneb sázka na štěstí, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., Plzeň 2008, 105 s. ISBN 978-80-7380-074-1

¹¹ Prunner Pavel: Psychologie gamblerství aneb sázka na štěstí, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., Plzeň 2008, 71 s. ISBN 978-80-7380-074-1

Ze sociálně psychologického hlediska se již úroveň „2“ jeví jako riziková a lze ji považovat za přechodovou hranici. Úroveň „3“ již výrazným způsobem negativně ovlivňuje jak život samotného hráče, tak i život osob v jeho okolí.

Z pohledu geneze gamblingu bývá patologické hraní posuzováno jako progresivní víceetapňová nemoc. Cesta vedoucí k patologické herní závislosti může být dlouhá, nenápadná a probíhá v několika fázích:¹²

1. Fáze výher

Chorobná hra, ostatně jako mnoho jiných problémů, začíná nenápadně. Zpočátku jedinec hraje pro zábavu, hru bere jako společenský kontakt nebo jako relaxaci a uvolnění. Neštěstím bývá skutečná velká výhra, která se dříve nebo později dostaví, a cesta do pekel se začne otevírat. Hráč touží výhru zopakovat, zvyšuje sázky, hraje častěji. Pokud dříve hrával ve společnosti, přechází k osamělé hře.

2. Fáze prohrávání

Období prohrávání bývají střídány s pokusy hru regulovat nebo s ní dokonce přestat. To bohužel hráč nedokáže, myslí hlavně na hraní, na možnou výhru, kterou by splatil dluhy, které mu již začaly narůstat. Ale půjčuje se stále znova, začíná být podrážděný, neklidný a uzavřený. Zanedbává své zaměstnání, zdraví a také svoji rodinu, kde se začínají objevovat závažné problémy. Dokonce se může snažit získat peníze nezákonným způsobem. V této fázi jde již ve většině případů o chorobné hráčství.

3. Fáze zoufalství

Hráč propadá depresi a beznaději. Trápí ho výčitky svědomí, přichází panika. Věřitelé se domáhají vrácení svých půjček, často přistupují k soudním jednáním. Důsledkem toho všeho je odcizení od rodiny, přátel. Většina hráčů je v této fázi již rozvedena. Někteří uvažují o sebevraždě, jiní hledají únik v alkoholu nebo jiných návykových látkách.

¹² Nešpor Karel: Hazardní hra jako nemoc, nakladatelství Aleny Kutilové, Praha-Havířov 1994, 15 s.

I když se v naší literatuře setkáváme s teorií tří stádií geneze patologického hráčství (Nešpor), přesto lze v literatuře objevit i dělení (Rosenthal),¹³ které hovoří o tom, že u některých hráčů dochází ke vzniku ještě i fáze čtvrté. Ta pak bývá označována jako „stadium rezignační“. Hráč se nachází ve stavu beznadějného zoufalství a rezignuje na vyřešení vzniklých problémů vlastní silou. Ztrácí schopnost vlastního rozhodování, dostává se do celkové pasivity. Na základě nátlaku osoby, která má v dané době na jedince vliv, je schopen vyhledat lékařskou pomoc. V tomto stádiu se v důsledku výrazného stresu objevují kromě silné neurotizace i nejrůznější psychické poruchy. Vznikají rovněž těžké psychosomatické odezvy, vyplývající z těžké psychické zátěže.

Každý se nemusí dostat ze stádia výher do stádia zoufalství či dokonce rezignačního. Čím dříve si hráč uvědomí nebezpečí a rozhodne se přestat, tím má větší naději, že se mu to podaří. Profesionální léčba může poctivou snahu o překonání problémů podpořit a návrat ke zdravému způsobu života usnadnit.

I v procesu uzdravování jsou popisována tři stádia:¹⁴

1. Fáze kritičnosti

Hráč si uvědomil svůj problém, hledá pomoc, postupně získává naději. Přijímá skutečnost a opouští svou fantazii. Přestává hrát a začíná uvažovat odpovědně. Provede svou finanční inventuru a sestaví plán splácení dluhů. Začíná problémy řešit a vrací se do zaměstnání.

2. Fáze znovuvytvoření

Začíná splácet dluhy a má jasné a konkrétní plány, jak postupně nahradit škody, které způsobil. Vztahy v rodině se zlepšují, hráč si nachází nové zájmy a záliby, postupně se mu vrací sebeúcta. Rodina a přátelé mu opět začínají důvěřovat. Pokud je to třeba, dokáže řešit spory s úřady nebo soudy.

¹³ Prunner Pavel: Psychologie gamblersství aneb sázka na štěstí, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., Plzeň 2008, 110 s. ISBN 978-80-7380-074-1

¹⁴ Nešpor Karel: Hazardní hra jako nemoc, nakladatelství Aleny Kutilové, Praha-Havířov 1994, 17 s.

3. Fáze růstu

Hráč se přestává zabývat myšlenkami na hru. Pohotově řeší problémy, které mu přináší život. Začíná chápat sám sebe i druhé. Nachází nový způsob života.

1.5 Typologie hráčů

Na základě svých zkušeností jsem dospěla k poznání, že gamblery není možné zařadit do jedné škatulky. Samozřejmě, že existují nevyhraněné typy gamblerů, kteří kombinují určité typy her. Ale přikláním se k názoru, že většina typických patologických hráčů neopouští své teritorium.

Pokusila jsem se rozdělit hráče do tří skupin s určitou charakteristikou:

- **hráči na automatech** – soupeřící s osudem jako nejsilnějším, jediným důstojným protivníkem, ale rovněž s tvůrci softwaru automatu, které se snaží porazit
- **hráči rulety** – s výrazněji akcentovanou grandiozitou, splývající s idealizovaným „velkým světem“, jehož iluzi kasina vytvářejí
- **sázkaři** – které můžeme zařadit do různých podskupin, od „sportovních expertů“ opět po „soupeře osudu“, sázející náhodně na nepredikovatelné výsledky

Společným znakem všech skupin je převážně narcistická patologie, vyznačená v různé míře. Podskupiny se vyznačují „narcismem malých rozdílů“ (hráči rulety nahlížejí s určitým despektem na hráče na automatech), jejich hranice ale nejsou neprostupné.

Rozdíl lze najít i v přístupu hráčů k alkoholu, zejména při hře. Hráči na automatech častěji požívají alkohol při hraní než hráči rulety. To je dáno tím, že automaty jsou umístěny skoro v každé hospodě či restauraci, kde se požívání alkoholu přímo nabízí. Často se také stává, že člověk usedne k automatu až pod vlivem alkoholu; ten tedy může fungovat jako spouštěč hry.

Jiné je to u hráčů rulety, kde se přece jenom vyžaduje větší soustředění na hru, než při házení mincí do přístroje. Prostředí kasina má v sobě navíc určitou noblesu, vylučující nekontrolované opíjení se. Hráči rulety volí při sázení různé taktiky. Někteří sází stále na stejná čísla, jiní mají své strategie s kombinacemi vypočítaných čísel, další sázky uzavírají až po roztočení rulety a vhození kuličky. Ruleta se točí v průměru 25 vteřin a správný krupiér sázky uzavírá 2 vteřiny před dopadem kuličky. Není také bez zajímavosti, že součet čísel na ruletě je 666, tzv. satanské číslo.

Sázkaři jsou zvláštní kapitolou a jejich přístup ke hře je zcela individuální. Souvislost s konzumací alkoholu je zde ale zřejmě vyjádřena jen nezřetelně.

1.6 Negativní jevy způsobené hazardními hrami

Mezi nejčastější a nejvíce diskutované negativní jevy způsobené provozováním hazardních her patří:¹⁵

1. Sociální strádání rodin, rozvody
2. Patologické hráčství
3. Kriminalita (zpronevěry, krádeže, nesplácení půjček, podvody, násilná kriminalita)
4. Deprese, sebevraždy (odhad 600 ročně)
5. Obcházení a krácení povinných odvodů
6. Trpí komunikace v rodině, dospívající mohou zaostávat v sociálních dovednostech
7. Trpí výchova dětí po stránce citové i materiální
8. Pronikavé snížení pracovní výkonnosti, později bývá častá nezaměstnanost
9. Homosexuální prostituce u dospívajících chlapců
10. Bezdomovectví
11. Problémy s alkoholem a drogami
12. Nemoci způsobené stresem trápí nejen hráče, ale i jejich příbuzné

Jak vyplývá ze zprávy Vězeňské služby ČR, statistiky příčin páchaní trestní činnosti se u nás nevedou, a proto nejsou k dispozici údaje o počtech zejména majetkové trestné činnosti, páchaných hazardními hráči. Statistiky Policejního prezidia ČR evidují četnosti trestných činů pouze podle typu a způsobu provedení (např. zpronevěra, krádež vloupáním do restaurací apod.), neumožňují tak rozklíčovat, kolik z prokázaných trestných činů mělo příčinou souvislost s hazardem.

Ze zahraničních zdrojů (australská a švýcarská studie) lze dovodit, že se jedná o 34 – 60 ti % podíl. U poloviny trestné činnosti je spouštěcím mechanismem tíseň spojená s problémy hráčů.¹⁶

¹⁵ Novotný Josef: Studie hazardních her v České republice a navrhované změny, Praha, 2008, 16 s.

¹⁶ Novotný Josef: Studie hazardních her v České republice a navrhované změny, Praha, 2008, 17 s.

1.7 Aspekty patologického hraní

Americká psychiatrická asociace v roce 2000 klasifikovala podle DSM-IV-TR (Diagnostický a statistický manuál duševních poruch) patologické hraní jako poruchu kontroly impulzivity. Existují však důkazy, že také sdílí rysy obsedantně-nutkové poruchy, závislosti a poruchy nálady.¹⁷

Porucha kontroly impulzivity

Charakteristika:

- touha nebo pokušení provádět určitou činnost (hraní) bez ohledu na škodlivé následky pro samotného jedince nebo další osoby,
- postupný citový neklid nebo napětí před prováděním oné činnosti,
- příjemný pocit během samotné činnosti,
- v některých případech pocity viny, studu nebo výčitky svědomí následně po inkriminovaném chování.

I přes podobnosti s poruchami kontroly impulzů, má patologické hraní některé unikátní rysy. Například v patologickém hraní se impulzivita pravděpodobně váže pouze k jedné aktivitě.

Závislostní porucha

Patologické hraní je ve své podstatě závislost bez drogy a proto lze konstatovat, že má mnohé rysy shodné s klasickými závislostmi:

- intenzivní touhu uspokojit potřebu,
- ztrátu kontroly nad předmětem závislosti,
- periodické abstinence,

¹⁷ Prunner Pavel: Psychologie gamblerství aneb sázka na štěstí, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., Plzeň 2008, 122 s. ISBN 978-80-7380-074-1

- nadměrná tolerance vůči latentnímu nebezpečí vzniku závislosti,
- „perseverační“ myšlenky na užití látky nebo provádění chování,
- pokračující zapojení do onoho chování bez ohledu na výrazné společenské či pracovní problémy s tím spojené.

Obsedantně-nutkavá porucha

Pacienti s obsedantně-nutkavou poruchou zažívají nepříjemné pocity s následnou psychosociální aktivací. Silné nepříjemné pocity, které prožívají, vedou ve svém důsledku k intenzivní touze vykonávat určitou činnost za účelem zbavení se nepříjemného pocitu (Cartwright a kol. 1998, Hantouche a Merckaert 1991, Hollander a kol. 1996). Opakované hraní a myšlenky s ním spojené jsou analogické s dalšími obsedantně-nutkavými poruchami. Oslabení schopnosti odolat myšlenkám na hraní vede k přehnanému hraní, obzvláště v pokročilých fázích vývoje patologického hraní (Lesieur 1979). Nepřímo k opakovanému hraní vedou i vznikající nepříjemné pocity spojené s nedostatečným sebevědomím. Hraní se pak stává způsobem, jak se patologický hráč zbavuje tohoto pocitu v domnění, že prostřednictvím hraní si své sebevědomí posiluje.¹⁸

Porucha efektivity

Alternativní koncepce se staví k patologickému hraní jako k poruše emoční. Podpora této kategorizace je odvozena z vysokých hodnot životní deprese u osob trpících patologickým hraním. Tuto koncepci však částečně devaluje fakt, že deprese vznikají u většiny závislostí, ovšem až jako druhotná reakce na negativní následky závislosti.

¹⁸ Pruner Pavel: Psychologie gamblerství aneb sázka na štěstí, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., Plzeň 2008, 128 s. ISBN 978-80-7380-074-1

1.8 Možnosti léčby

Předpokládaná příbuznost mezi hráčskou závislostí a závislostí látkovou je dokumentována rovněž způsobem léčby, prováděným v České republice. Ve většině léčeben jsou gambleři léčeni společně s ostatními závislými, a to především s alkoholiky. Jsou zařazeni do stejného terapeutického programu, včetně shodných léčebných metod. Tuto situaci lze vnímat jako kompromis mezi potřebami léčby a reálnými možnostmi; je zřejmé, že přináší i řadu úskalí. Patologičtí hráči bývají na odděleních ve výrazné minoritě, což může vést např. k zaujetí obranné role expertů, kdy zasvěcují nepoučené alkoholiky do tajů různých her s tím, že přetrvává určitá distance od léčby samotné, která se jich jakoby plně netýká – systém je totiž přece vytvořen pro závislé na alkoholu. Osobnostní patologie gamblerů je přece jen odlišná od stigmatizace alkoholiků, což opět může vést k nemalým potížím ve vzájemné koexistenci. Sporný může být pro léčené gamblery požadavek na solidární dodržování plné abstinence od alkoholu. Jeho užívání není v mnoha případech pro hráče nijak problematické, i když mnohdy funguje jako významný spouštěč hry. Specializovaný program pro patologické hráče nabízí u nás jen minimum zařízení, např. Psychiatrická léčebna v Opavě.

Tříměsíční pobyt v psychiatrické léčebně (jako příklad uvádím Psychiatrickou léčebnu v Brně-Černovicích, oddělení 19) je založen především na pevných pravidlech a řádu, při jejichž porušení dochází k postihům i možnému vyloučení z léčby. Každá činnost, která je vždy pevně stanovena, je hodnocena buď kladnými nebo zápornými body, které se vyhodnocují jedenkrát týdně a ve svém důsledku ovlivňují např. povolování vycházek či výjezdů domů. Důležitou součástí léčby je prováděná osvěta, které se týká závislostí jako takových, jejich zdravotních dopadů, možností prevence, ale také spolupráce rodinných příslušníků se závislými i zdravotním personálem. Významným prvkem v léčbě jsou skupinové terapie pod vedením zkušeného psychologa. Každý pacient si po dobu léčení vede svůj deník, kde zaznamenává své každodenní pocity, problémy, starosti, ale i radosti. Tyto je pak možné rozebírat s psychologem. Po ukončení 3-měsíčního pobytu v léčebně mají závislí možnost účastnit se tzv. týdenních opakovacích léčebných pobytů. Podmínkou je však úplná abstinence.

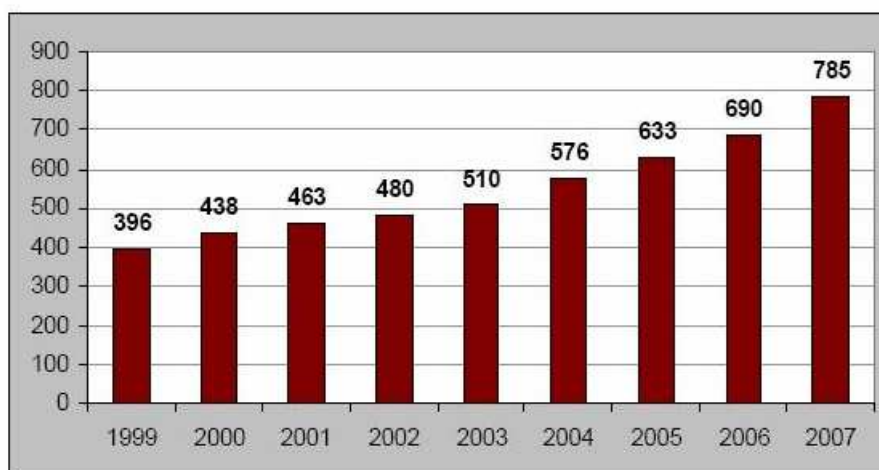
Dále jsou 1x měsíčně pořádána setkání bývalých a současných pacientů. Těmto setkáním je přikládán velký význam, neboť dochází ke střetnutí lidí, kteří delší dobu abstínují a těmi, kteří teprve prochází léčbou. Navzájem si mohou předávat své zkušenosti se zvládáním abstinence. Bohužel, ani tato léčba nezajišťuje 100% úspěšnost, ale má za úkol jedince navést na správnou cestu a nastavit mu pravidla pro zvládání života bez dopingu.

Další možností je ambulantní léčba, která se také doporučuje i pro jedince, kteří již prošli pobytem v léčebně. Jedná se buď o individuální návštěvy psychiatra či psychologa, anebo skupinové sezení, které vede zkušený terapeut.

Gambleři se také mohou setkávat na skupinových setkáních anonymních gamblerů, o kterých se samostatně zmíním v poslední kapitole mé práce.

Počet hospitalizovaných osob s diagnózou patologické hráčství v roce 2005 dosáhl 576 pacientů a průměrná ošetrovací doba u této diagnózy činila 47,2 dne. Většina ze zhruba 100 000 patologicky závislých hráčů se ale stejně neléčí. Mírný nárůst pacientů je limitován kapacitou zdravotnických zařízení. Je velmi pravděpodobné, že výskyt patologického hráčství v české populaci bude v celosvětovém měřítku nadprůměrný s ohledem na nadprůměrnou dostupnost hazardních her.

Obr. 1 Počet hospitalizovaných na diagnózu patologické hráčství v české republice¹⁹

¹⁹ Novotný Josef: Studie hazardních her v České republice a navrhované změny, Praha, 2008, 15 s.

2. Hazard a zákon

Trh loterií a sázkových her v České republice od roku 1990 trvale roste. Každoročně se zvyšuje objem vsazených peněz a přibývá provozovatelů her, a tím pádem i závislých hráčů. Navíc se dá očekávat, vzhledem k vývoji v zahraničí, kde se pro distribuci her zákazníkům prosazují čím dál více moderní technologie (internet, mobilní telefony, interaktivní digitální televizní vysílání) významný rozvoj těchto nových distribučních cest i v České republice. Tento trend již potvrzuje dynamicky se rozšiřující nabídka on-line sázení po internetu v České republice a snahy o sázení po telefonu.

Platná právní úprava regulace podnikání v oblasti hazardních her, včetně definice výkonu státního dozoru, vznikla již v roce 1990 (zákon č. 202/1990 Sb.). Zákon byl napsán jako kogentní, tzn. že se úředníci nesmějí odchýlit od v zákoně definovaných podmínek pro provozování hazardních her. V praxi to znamenalo, že města, která se chtěla bránit pomocí vyhlášek proti rozmáhajícím se výherním hracím přístrojům uspěla pouze ve 100 m vzdálenosti od škol. Vlna nevole obcí si v roce 1998 vynutila novelizaci zákona, kterou bylo možno výherní hrací přístroje na území měst omezit.²⁰

Omezování hazardu zákonem přitom nebude jednoduché. Stát vůbec nevyhází vstříc hráčům, kteří se snaží nemoci patologického hráčství zbavit a nechápou, proč jim stát neklade v dosažitelnosti hazardních her větší překážky tak, jak je to obvyklé ve světě.

²⁰ Novotný Josef: Studie hazardních her v České republice a navrhované změny, Praha, 2008, 4 s.

2.1 Loterijní zákon

Zákon číslo 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách (loterijní zákon) vznikl jako jeden z prvních porevolučních zákonů. Politické změny s sebou přinesly přijetí západního stylu života a zejména samosprávy velmi ochotně na svém území povolovaly výherní hrací přístroje, protože jim přinášely příjmy. Vedle loterijního zákona dopadají na provoz hazardních her příslušná ustanovení zákona číslo 565/1990 Sb., o místních poplatcích, zákona 634/2004 Sb., o správních poplatcích a zákona číslo 500/2004 Sb., správní řád. Všechny uvedené předpisy byly několikrát novelizovány. Samotný loterijní zákon však nebyl dosud ve své herní části zásadním způsobem novelizován, pouze novelou 149/1998 Sb. bylo umožněno obcím, aby omezily provozování výherních hracích přístrojů na svém území, zároveň ale bylo obcím umožněno, aby z provozování výherních hracích přístrojů získaly vyšší příjmy.

Ministerstvem financí jsou povolovány nové technické hry jako videoloterní terminály, elektronické rulety a kostky, a to i do míst, kde by nemohly být podle zákona umístěny ani výherní hrací přístroje (benzínové stanice, pizzerie, cukrárny, obchodní domy...).

Nové technické hry jsou přitom mnohonásobně nebezpečnější než klasické výherní hrací přístroje. Hráč dosud nebyl schopen prohrát výplatu na výherním hracím přístroji za méně než 10 hodin, na videoloterních terminálech se mu to podaří za desítky minut. Provozovatelé hazardních her obešli celý zákon o loteriích a pomocí znaleckých posudků si na Ministerstvu financí prosadili, že loterijní zákon se na nové technické hry nevztahuje.

První videoloterní terminály prosadila v roce 2003 Sazka, a.s. a zajistila si právní výklad s odborným posudkem, že terminál není výherní hrací přístroj, proto se na něj ustanovení zákona 202/1990 Sb. nevztahují a Ministerstvo financí pro jejich provoz může stanovit libovolné podmínky. V současné době již vlastní licenci 23 firem a provozují 56 podobných „centrálních systémů“. Jsou už známy případy, kdy centrální systém funguje pouze v jednom městě, dokonce v jedné herně.²¹

²¹ Novotný Josef: Studie hazardních her v České republice a navrhované změny, Praha, 2008, 6 s.

Stanovišť s novými technickými hrami je už více než 15.000 a rychle přibývají další. Proto se vláda již v roce 2005 pokusila předložit Poslanecké sněmovně novelu loterijního zákona, kterou se snažila odstranit některé nahromaděné problémy. Poslanci projednání zákona ale vůbec neumožnili. V roce 2006 proto předložila skupina senátorů novelu loterijního zákona, která upravovala režim kasin, umožňovala obcím vedle výherních hracích přístrojů regulovat také nové technické hry a odstraněním některých daňových úlev měla přinést vyšší příjmy státnímu rozpočtu. Tato novela však byla ve čtení zamítnuta. Senát ale vyzval vládu, aby urychleně připravila legislativní úpravy, směřující k regulaci hazardu. Ministerstvo financí zpracovávalo v roce 2007 nový Herní zákon, který ale vláda na svém prosincovém zasedání neschválila.²²

Skupina senátorů předložila v dubnu 2008 novelu zákona, která operativně řeší většinu nahromaděných problémů. Novela měla dát obcím větší pravomoci při regulaci a potírání hazardních her. Tato novela byla také zamítnuta.

Hazardnímu hraní tak nejsou kladeny žádné podmínky k zamezení jeho rozšiřování a pro hráče je takřka bezbariérové. Rozšiřuje se tak nemoc patologické hráčství, která je v našich poměrech prakticky nevyléčitelná. Česká republika dosud nepřijala žádný dokument, kterým by vyjádřila vůli rozvoj hazardního průmyslu omezovat. Naopak schválením privatizace Sazky a.s., dříve téměř monopolního podniku provozujícího u nás hazardní hry, se nastartoval rozvoj hazardního hraní.

Na loterijním trhu působí v současné době přibližně 600 firem vlastních povolení a několik desítek společností provozuje hazardní hry bez povolení - zejména internetové hraní. V České republice tak došlo k světově ojedinělému rozmachu hazardních her, vzniklá veliká konkurence způsobuje rozšiřování nabídky a širokou dostupnost her. Hazardní hry jsou u nás nabízeny na přibližně 39.000 hracích místech, což je obrovský nárůst proti původním 1.200 sběrnám Sazky, a.s.. Například na jeden výherní hrací přístroj, kterých je u nás provozováno cca. 60.000 ks, připadá 170 obyvatel (v SRN 500, ve Francii 18.000). V návaznosti na dostupnost hazardních her

²² Novotný Josef: Studie hazardních her v České republice a navrhované změny, Praha, 2008, 7 s.

od roku 1990 roste trvale zájem obyvatelstva o sázení. V roce 2007 dosáhl objem vsazených peněz 107 miliard korun, dlouhodobě roste průměrně o 10 % ročně.²³

Výherní hrací přístroje a kasina byly v druhé polovině devadesátých let doplněny o videoloterní terminály a další moderní typy technických her, které v současné době zaznamenávají nejvyšší tempo růstu. Obecně lze konstatovat, že kromě hry Bingo zaznamenávají všechny ostatní hazardní hry neustálý nárůst.

²³ Novotný Josef: Studie hazardních her v České republice a navrhované změny, Praha, 2008, 11 s.

2.2 Regulace hazardních her v zahraničí

Provozování hazardních her je citlivá činnost, která musí být udržována pod kontrolou státu. Lucemburský nejvyšší soud opakovaně potvrdil slučitelnost takovýchto omezení se Smlouvou o Evropské unii, vzhledem k převládajícím důvodům veřejného zájmu (zachování integrity provozování hazardních her, ochrana spotřebitelů a snadno podléhajících osob, boj proti nelegálnímu provozování hazardních her a organizovanému zločinu). Regulace však musí zůstat úměrná a konzistentní.

Konkurence ze své povahy zvyšuje nabídku a podněcuje ke spotřebě. Tento účinek však není dobrý u takové spotřeby, jako je hraní, která není ani žádoucí ani nevytváří hodnotu. Proto ve světě neexistuje případ totálně neregulovaného a konkurenčního trhu provozování hazardních her, s výjimkou několika tzv. herních rájů. Žádná vláda by také nikdy neměla být ochotna akceptovat sociální důsledky totálně deregulovaného trhu provozování hazardních her. Ve většině států je v zákonech regulujících hazard dodržována zásada, že čím kratší je interval hraní, tím větší jsou omezení a dohled, aby nevznikla závislost. Dále jsou přísně oddělovány jednotlivé kategorie hazardu. Nejtvrdší hazard je povolen pouze v kasinech s důslednou evidencí hráčů i průběhů hry. V hernách je povolován mírnější hazard a v hospodách pouze málo návykové přístroje. V České republice tyto principy vyplývající ze zákona o loteriích nejsou díky zavádění nových technických her dodržovány.²⁴

Na Slovensku platil do rozdělení republiky stejný zákon jako u nás, v roce 2005 bylo novelou číslo 171/2005 Sb., o hazardních hrách, povolování výherních hracích přístrojů výrazně zpřísněno a rozšiřování nových technických her je aktivně bráněno. V provozu jich je proto asi jen 50 ks v přísném kasinovém režimu včetně progresivního zdanění, v České republice jsou pro tyto přístroje naopak stanoveny mírnější podmínky než pro výherní hrací přístroje.²⁵

²⁴ Novotný Josef: Studie hazardních her v České republice a navrhované změny, Praha, 2008, 35 s.

²⁵ <http://www.stophazardu.cz/index.php/stranka/5>

Ve Francii je provozování hazardních her značně ztíženo. Hazardní hry jsou povolovány pouze do kasin, ve kterých jsou umístěny i výherní hrací přístroje a vstup je přísně zakázán místním občanům, kteří mohou hrát pouze v kasinu jiného města. Kasin je zde celkově jen kolem 30, slouží především turistům, kteří přinášejí podstatnou část příjmů.

V Rusku platí od 1. 1. 2007 zákon číslo 244- Φ3) , který má za cíl výrazně omezit dosavadní nekontrolovaný boom hazardních her. Všechny hazardní hry jsou v Rusku zakázány, výjimku budou tvořit pouze čtyři herní zóny v nerozvinutých oblastech Ruska a provozovatelem může být pouze ruská společnost. Zákonodárci při jejich stanovení brali v potaz atraktivitu pro zahraniční turisty a dostatečnou vzdálenost od ruské metropole. Vybrané zóny by měly z hazardních her ekonomicky profitovat a měly by podpořit jejich ekonomický rozvoj.

Ve Spolkové republice Německa si provozování hazardních her regulují jednotlivé spolkové země, ale musí respektovat cíle a základní ustanovení státní smlouvy o loteriích, která ukládá obranu před nadměrným hraním, brání zneužívání hráčských pudů k soukromým ziskům a zajišťuje standardy dozoru. Na udělení povolení není právní nárok. Německo sice patří k nejbenevolentnějším evropským zemím, ale hazardní hry se tam daří držet na podstatně nižší úrovni než v České republice, od ledna 2007 zakázali on-line sázení.

Podobná situace je také v Rakousku, kde má ale povolování hazardních her v rukou Ministerstvo financí. V Rakousku existují pouze dva soukromí podnikatelé, pracující pod státním dohledem a je tam pouze 12 kasin. Hazardní hry s nízkými vklady včetně výherních hracích jsou ze státního monopolu vyjmuty a povolují je zemské předpisy.²⁶

Ve všech evropských zemích a většině vyspělých zemí světa jsou hazardní hry podstatně více regulovány než u nás. Například v Norsku má monopol stát, v Irsku a dalších zemích jsou z hlediska našeho přístupu zcela zakázány, i většina totalitních režimů si na jejich provozování udržuje státní monopol. V zemích jako Saudská

²⁶ <http://www.stophazardu.cz/index.php/stranka/5>

Arábie nebo Indonésie jsou loterie úplně zakázány. Principy organizace hazardních her v zahraničí vycházejí z potlačování konkurence, která ze své podstaty zvyšuje nabídku a podněcuje ke spotřebě. Ve většině států existuje pouze jediný provozovatel, monopol současně omezuje nabídku, usnadňuje kontrolu státem a umožňuje aktivní ochranu hráčů před závislostí. Vlády totiž nejsou ochotny akceptovat sociální důsledky provozování hazardních her.

Některé státy, zejména ve Spojených státech amerických, zavedly zákaz všech forem hazardních her. Jiné státy, mající dosud povoleny určité formy hazardních her, změnilly ve jménu ochrany spotřebitele svá stanoviska. Např. v Austrálii zákony zpočátku dovolovaly, aby on-line kasina nabízela Australanům své hry zcela volně. Tvář v tvář explozi v provozování on-line hazardních her však australský parlament zaujal opačnou pozici a zakázal on-line operátorům prodávat své produkty australským občanům. Nabídka australských on-line kasin je tak nyní omezena na občany jiných zemí, pokud proti tomu tyto neprotestují, touto zemí kde bez protestu funguje australský hazard je i Česká republika.

Výjimky z principu zákazu jsou udělovány a kontrolovány povolujícími státy. Zahrnují daný segment hazardních her nebo určitou lokalitu. Takovou výjimku k provozování hazardních her má např. v USA omezený počet specifických lokalit typu Las Vegas, Atlantic City, indiánské rezervace apod. Na druhou stranu státy USA všeobecně nepovolují sázky na koňské dostihy. Francie a Portugalsko nepovolují provozování výherních hracích přístrojů mimo kasina. Rusko postupuje podobně jako USA. Dále existují specifické povinnosti uložené provozovatelům. V souvislosti s bojem proti praní špinavých peněz mají všichni provozovatelé hazardních her oznamovací povinnost o realizaci transakcí vyšších než 15 000 euro.²⁷

Výjimky jsou udělovány danému provozovateli pro dané teritorium. Ve většině států existuje pouze jeden provozovatel, ve Francii je to případ loterií a sázek na sportovní výsledky. Tento princip teritoriality je zdůvodněn přáním omezit nabídku a v souvislosti se svrchovaným posláním policie, kontrolovat činnost provozovatele tam, kde nabízí svoje služby. Monopol současně omezuje nabídku a usnadňuje

²⁷ Novotný Josef: Studie hazardních her v České republice a navrhované změny, Praha, 2008, 36 s.

kontrolu státem. Umožňuje také zahrnout vysokou úroveň nákladů vyžadovaných integritou provozování hazardních her a tedy ochranu hráčů.²⁸

²⁸ Novotný Josef: Studie hazardních her v České republice a navrhované změny, Praha, 2008, 36 s.

2.3 Podmínky provozování hazardních her

a) Řízení míry návratnosti

Řízení míry návratnosti je základní prvek při řízení nabídky. Čím je vyšší míra návratnosti, tím intenzivnější je hraní hazardních her. Ve Francii je pro loterie a sázení na sportovní výsledky stanovena míra výhernosti předpisem v rozsahu 45% a 70%. O předpisech týkajících se hazardních her a strukturách výher jsou hráči informováni pomocí oficiálních textů publikovaných v úředním věstníku. V České republice zvyšuje Ministerstvo financí atraktivitu sázení u loterií, když povoluje provozovatelům místo zákonem stanovené 20 – 50% výhernosti zvednout tuto výhernost až na 70%. Některé typy hracích přístrojů jsou nastavovány až na výhernost přes 90 % a působí na hráče velmi návykově. Toto opatření působí zcela proti zájmům státu.²⁹

b) Povolení k provozování hazardních her vydávaná státy

Povolení k provozování hazardních her je vydáváno státem po zvážení konkrétního případu. Toto povolení může odpovídat přijatým procedurám, například pro provozování existujících hazardních her nebo nových hazardních her. Vydání povolení může být závislé na studiích dopadů. V České republice studie dopadů hazardního hraní na obyvatelstvo neexistují. Ministerstvo financí, Ministerstvo práce a sociálních věcí ani Ministerstvo zdravotnictví jejich vypracování nadále nechtějí iniciovat.

c) Využití zisků

Ve vyspělých státech jsou pravidla nastavena tak, že odvody ze zisků z provozování hazardních her jsou ve veřejném zájmu rozdělovány na sport, výzkum, kulturu, solidaritu, atd. Takto inkasované částky jsou výsledkem řízení provozování hazardních

²⁹ Novotný Josef: Studie hazardních her v České republice a navrhované změny, Praha, 2008, 37 s.

her, nikoliv motivací k němu. Umožňují všem občanům získat prospěch z produktu nějaké činnosti, která je sice součástí lidské povahy, ale není žádoucí spotřebou.

Toto vrácení zisku nabývá z důvodu transparentnosti různých forem, v závislosti na tradicích státu a zvolenému organizačnímu režimu. Ve Francii je toto vrácení organizováno prostřednictvím regulace míry návratnosti pro patologické hráče a úprav odměny pro provozovatele hazardních her. Česká republika jde opačnou cestou. Dluhy, které si největší loterijní společnost Sazka, a.s. svým špatným hospodařením udělala, se mají splatit masivním rozšířením hazardních her. Sazka, a.s. prosadila povolení centrálních videoloterních systémů, chtěla být jejich největším provozovatelem, ale svou pozici vzhledem k transparentnosti svého podnikání neudržela.³⁰ Z trhu ji vytlačují provozovatelé, kteří profitují na nekontrolovatelnosti celého odvětví. Rozšíření hazardu mělo údajně podpořit sport. Tento záměr jde teď zcela proti zájmům státu a přínosy, které sportovní svazy svou činností přinášejí, nevyváží negativní dopady způsobené hazardním hraním. Trh přitom daleko progresivněji obsazují jiní soukromí provozovatelé než Sazka, a.s..

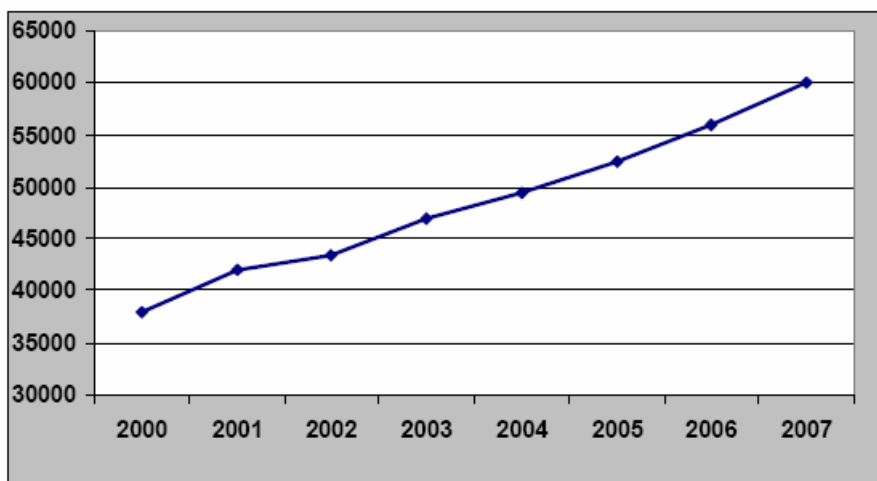
³⁰ Novotný Josef: Studie hazardních her v České republice a navrhované změny, Praha, 2008, 37 s.

2.4 Nejnovější vývoj hazardních her v České republice

Výherní hrací přístroje

Úsek provozování výherních hracích přístrojů má na hazardním trhu dlouhodobě největší podíl. Herny s výherními hracími přístroji se nacházejí v 3.052 městech a obcích v celé České republice. Povolení provozovat automaty má přibližně v České republice celkem 450 subjektů. Ty měly v roce 2007 v provozu více než 60 000 kusů výherních hracích přístrojů (včetně těch, které jsou provozovány v kasinech), tedy v přepočtu 1 kus na 170 obyvatel. Meziroční tempo nárůstu výherních hracích přístrojů se udržuje na konstantní průměrné hodnotě kolem 10 %.

Obr. 2 Vývoj počtu provozovaných výherních hracích přístrojů v období let 2000 až 2007³¹

Do jednoho automatu je ročně vsazen v průměru téměř 1 milion korun. Denně tak hráči vsadí do jednoho výherního hracího přístroje v průměru zhruba 2.850 korun. Z informací Sdružení zábavního průmyslu vyplývá, že počet výherních automatů roste díky zvyšujícímu se příjmu obyvatel. Nejvíce je to patrné ve velkých městech, kde je ekonomicky silná klientela hráčů. Zde vedle zavedených heren vznikají i nová herní i zábavní střediska. Tržby provozovatelů výherních hracích přístrojů podléhají módě. Čtyři roky staré výherní hrací přístroje jsou dnes již morálně zastaralé. Hráče zajímají

³¹ Novotný Josef: Studie hazardních her v České republice a navrhované změny, Praha, 2008, 43 s.

hry s možností vyšších sázek a vyšších výher. Nový automat se na dobrých místech zaplatí za 1 rok. Již po 3 měsících se ale hráčům okouká a tržby mohou stagnovat. Z tohoto důvodu většina provozovatelů žádá pro jednotlivé přístroje o půlroční povolení. Zároveň mají herny v různě velkých obcích a zařízení mezi nimi stěhují. Když ve městě přestane být o automat zájem, provozovatel ho přemístí na venkov.

Nové technické hry

Tato kategorie v sobě zahrnuje různé typy hazardních her. Mezi nejvíce rozšířené patří:³²

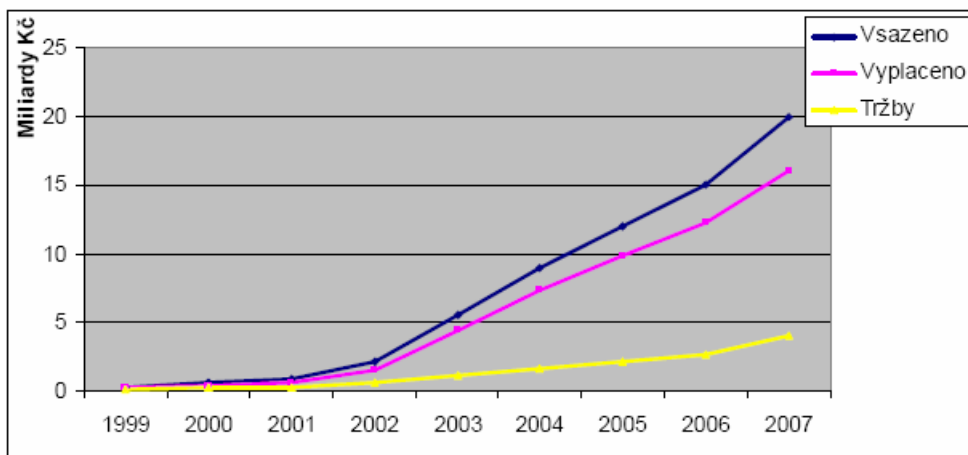
- elektromechanické rulety (1.500 kusů v roce 2005, v roce 2007 již 1.600 kusů)
- elektromechanické kostky (450 kusů v roce 2005, 250 v roce 2007)
- on-line video-loterijní terminály (1.300 kusů v roce 2005, 13.400 v roce 2007)
- sázkové hry po telefonu
- televizní on-line sázení

Technická zařízení obsluhovaná přímo sázejícími jsou nejvíce se rozvíjejícím prvkem na trhu hazardu. Ve srovnání s rokem 2000 vzrostl objem vsazených peněz v této kategorii hazardních her 35krát. Objem vsazených prostředků tak předstihl kasina, ale i kursově sázky. Hlavním tahounem v této oblasti jsou videoterminály.

Videoloterní terminálové systémy představují investice od několika miliónů (centrální počítač a několik stanišť s přístroji po 300.000,- ve vlastních hernách v jednom městě) až do 50 milionů, kdy centrální systém musí obsloužit celou republiku a mít několikanásobné zálohování. Terminály prosadila Sazka, a.s. jako politickou kompenzaci za neprofinancování Sazka Arény státem. Povolení ji bylo vydáno na dobu neurčitou, v duchu povolení klasických sběrných míst Sazky, které mají tradici několika desetiletí a jsou také povolována na dobu neurčitou. Stejně se pak muselo postupovat u ostatních 23 soukromých společností.

³² Novotný Josef: Studie hazardních her v České republice a navrhované změny, Praha, 2008, 44 s.

Obr. 3 Vývoj výsledků provozování technických her v letech 1999 až 2007³³

Číselné a stírací loterie

Jediným provozovatelem číselných a okamžitých loterií je v podstatě společnost Sazka, a.s.. Ta má v provozu přibližně 7.000 sběren. Tento počet nemá plánováno v nejbližších letech zásadně navyšovat. Nabídku okamžitých (stíracích) loterií rozšířily v roce 2003 společnosti Gamestar a Česko-moravská loterijní, každá o jednu hru. Zájem sázejících o tyto okamžité loterie však trvale klesá.

Internetové hraní

Internetové hraní není v ČR povoleno, ale přesto ho provozuje nejméně 14 společností v češtině, na internetu je přístupno 24 hodin denně 1700 virtuálních heren a kasin.³⁴ Nemožnost kontroly hraní mladistvých, prudce rostoucí obrat a nulové zdanění znepokojuje i Ministerstvo financí, které se marně snaží přesvědčit soukromé banky, aby souhlasily po americkém vzoru se zákazem bankovních převodů pro tyto hry. Lavinovitý nárůst tohoto hraní znepokojuje Sazku, a.s. i další provozovatele a může se stát hlavním důvodem, proč tyto firmy „připustí“ novelizaci loterijního zákona.

³³ Novotný Josef: Studie hazardních her v České republice a navrhované změny, Praha, 2008, 44 s.

³⁴ Novotný Josef: Studie hazardních her v České republice a navrhované změny, Praha, 2008, 45 s.

Internetové hraní je nebezpečné také tím, že se do něj zapojují nové skupiny hráčů – ženy a děti.

Dětská herní centra

V loňském roce se v České republice u velkých supermarketů rozšířily dětské koutky s hracími automaty pro nejmenší (např. Mikiland v Praze na Černém mostě). Od těch pro dospělé se liší pouze tím, že děti hrají o pětikorunové žetony, výhrou jsou kupóny, které poté děti smění za hračku nebo i atraktivní dětskou motorku. Psychologové se shodují, že se jedná o cílenou přípravu pro důmyslnější hrací přístroje a u dětí se vytváří podmíněný reflex.

3. Praktická část

Gamblers Anonymous (Anonymní hráči)

Do světa gamblerů mě přivedlo zhruba před dvěma lety náhodné setkání s člověkem, který si prošel závislostí na hazardu a v té době již několik let úspěšně abstinovat. Jeho životní příběh mě zaujal natolik, že ze setkání se vyvinulo přátelství a já se začala o problém gamblerství zajímat podrobněji. V té době již uvažoval o založení skupiny anonymních gamblerů v Brně, jehož první setkání proběhlo v lednu 2008 a od té doby se anonymní hráči setkávají pravidelně každý týden, včetně svátků.

Gamblers Anonymous je sdružení lidí, kteří se společně snaží bojovat proti své hráčské závislosti. U Anonymních hráčů má každý příležitost vyměňovat si své zkušenosti s ostatními lidmi, kteří mají podobný problém.

Anonymní hráči jsou naprosto nezávislou organizací, nejsou součástí žádné politické nebo náboženské skupiny. Členem se může stát každý, kdo má vůli skoncovat s gamblerstvím; organizace nevyžaduje žádné poplatky ani členské příspěvky. Noví členové nepodepisují žádnou smlouvu, k ničemu se nezavazují a zůstávají v naprosté anonymitě.

Terapie „Gamblers Anonymous“ se skládá z 12 základních kroků:³⁵

1. Člověk musí sám přiznat, že je na hře závislý
2. Věřit, že existuje vyšší moc, která jej vrátí na správnou cestu
3. Souhlasit s tím, že svůj život vystaví do rukou této „moci“
4. Zavést si otevřený a upřímný deník, ve kterém popisuje svůj život, a to hlavně z finančního a morálního hlediska
5. Doznat sám sobě svou slabost a před ostatními otevřeně přiznat své chyby
6. Být připraven a chtít tyto chyby svého charakteru odstranit
7. Prosit Boha (nebo cokoliv, co je na tomto místě pro hráče svaté), aby mu pomohl odstranit jeho slabosti
8. Vytvořit si seznam všech osob, kterým ublížil, s cílem, tyto chyby napravit
9. Pokud je to možné, navštívit všechny tyto osoby a odstranit napáchané škody

³⁵ <http://nova.medicina.cz/>

10. Neustále si vést deník a přiznat každou svoji chybu
11. Zintenzívnit kontakt s Bohem (nebo s čímkoliv, co si pod tímto pojmem hráč představuje) pomocí meditace a modliteb
12. Pokud se člověk ztotožní s těmito zásadami a včlení je do svého každodenního života, je schopen dalšího kroku: pomáhat ostatním závislým hráčům

Tento 12 bodový program vychází z prastarého spiritualismu a lékařsky ověřených terapeutických metod. Pod pojmem „spirituální“ je rozuměno vše, co se týká lidského ducha; „Bůh“ tady nemusí nutně znamenat pouze jakousi vyšší bytost, ale spíše to, co pro každého tento pojem představuje. Chtěla bych zde připomenout, že tímto programem se řídí i sdružení Anonymních alkoholiků, které v České republice vzniklo v roce 1988, a k dnešnímu dni jeho setkání probíhají ve 24 městech republiky.

Jak poznáte, že Vašemu synovi, dceři, příteli či známému hrozí problém gamblerství? Pro orientaci postačí vyplnit dotazník organizace Gamblers Anonymous zaměřený na chorobné hráčství.³⁶ Odpoví-li dotazovaný na více než 7 otázek kladně, pak je nejvyšší čas vyhledat pomoc.

1. Ztrácíte často kvůli hře čas?
2. Učinila hra váš život doma nešťastným?
3. Poškodila hra vaši pověst?
4. Cítíte po hře výčitky svědomí?
5. Hrál jste někdy proto, abyste získal peníze, jimiž byste zaplatil dluhy nebo vyřešil finanční těžkosti?
6. Zmenšilo hraní vaši ctižádost a výkonnost?
7. Když prohrajete, máte pocit, že se musíte co nejdříve vrátit a vyhrát, co jste prohrál?
8. Když vyhrajete, máte silnou touhu se ke hře vrátit a vyhrát ještě víc?
9. Hrajete často tak dlouho, dokud neprohrajete poslední peníze?
10. Půjčil jste si někdy proto, abyste financoval hru?
11. Prodal jste někdy něco, abyste financoval hru?
12. Nechce se vám používat peníze ze hry pro normální účely?
13. Způsobila hra to, že se nestaráte o prospěch rodiny?

³⁶ Frouzová M.: Gambling, 1.vydání, Státní zdravotní ústav, Praha 1997, 11 s. ISBN 80-7071-078-0

14. Hrál jste někdy déle, než jste měl původně v úmyslu?
15. Hrál jste někdy, abyste unikl trápení a starostem?
16. Spáchal jste někdy nebo jste někdy uvažoval o spáchání nezákonného činu, abyste financoval hru?
17. Působí vám hra potíže se spaním?
18. Vedou hádky, nespokojenost nebo zklamání k tomu, že ve vás vzniká touha hrát?
19. Když se na vás usměje štěstí, cítíte touhu to oslavit pár hodinami hry?
20. Uvažoval jste někdy v důsledku hry o sebezničení?

Mezi spolupracovníky „Gamblers Anonymous“ patří mnoho bývalých závislých hráčů, kteří díky terapii začali opět nový život bez závislosti a snaží se teď pomáhat ostatním dostat se ze spárů závislosti.

„Gamblers Anonymous“ pravidelně pořádá skupinová setkání – otevřená a uzavřená. Uzavřená setkání je určeno závislým hráčům; otevřeného setkání se mohou účastnit i přátelé a příbuzní závislého hráče.

Příbuzní, partneři a přátelé závislých hráčů se mohou obrátit na tzv. „Gam-Anon“. „Gam-Anon“ je nezávislou organizací, vycházející z principů „Gamblers Anonymous“, která je určena především blízkým závislého hráče.

Historicky první sdružení Anonymních hráčů vzešlo z náhodného setkání dvou mužů v lednu 1957. Tito muži prožili skutečně zdrcující problémy a neštěstí způsobené nutkavým hráčstvím. Začali se scházet a jak plynuly měsíce, ani jeden z nich se k hazardní hře nevrátil.

Dospěli během svých debat k závěru, že proto aby předešli recidivě, musí dosáhnout určitých povahových změn u sebe samých. Aby se jim to podařilo, převzali duchovní principy, které používají tisíce lidí překonávající jiné závislosti. Slovo „duchovní“ vyjadřuje ty rysy lidské mysli představující její nejvyšší a nejkrásnější kvality jako laskavost, velkorysost, poctivost a pokoru. Cítili také, že k tomu, aby si udrželi vlastní abstinenci, je životně důležité poselství naděje předávat jiným patologickým hráčům.

V důsledku příznivé publicity předního novináře a televizního komentátora se první setkání Anonymních hráčů uskutečnilo v pátek 13. září 1957 v Los Angeles v Kalifornii. Od té doby toto společenství stále roste a přibývá skupin po celém světě.³⁷

První skupina anonymních gamblerů u nás vznikla 10.10.1994 v Praze-Bohnicích. Založil jí osobně primář MUDr. Karel Nešpor na základě své zkušenosti z USA. K dnešnímu dni existují v České republice přibližně 4 skupiny anonymních hráčů (přesná evidence není známa).

Já osobně vkládám do společenství Anonymních hráčů velké naděje, snad i proto, že vzniklo po vzoru Anonymních alkoholiků, kteří dosahují v abstinování velmi dobrých výsledků. Kdo jiný je schopen druhého nejvíce pochopit a poradit mu než ten, kdo prošel stejným peklem závislosti, byl sražen až na kolena, ale dokázal znovu vstát, bojovat a rozdávat tak naději ve vítězství i ostatním.

³⁷ <http://nova.medicina.cz/>

Zpověď Gamblera 1 – muž 42 let

Během své závislosti jsem se vinou hry dostal do celkových dluhů včetně exekucí na částku 3,7 mil. Kč.

Několikrát jsem přemýšlel kde se asi stala chyba, protože jako dítě jsem měl vcelku spokojené dětství, hodně kamarádů, rád jsem chodíval do přírody a hrával karty – u karet jsem dokázal trávit velké množství času, nikdy jsem v dětství nekradl, snažil jsem se pomáhat slabším, vychovával jsem děti jako vedoucí v přírodovědném oddílu. Jezdíval jsem na tábory, chodil na ryby a na vandry. Organizoval jsem zábavu, asi největší zlom nastal během mé vojenské služby, kde jsem utrpěl první rány života. Mámě přestaly fungovat obě ledviny, skončila na hemodialýze, do toho se mi během vojny provdaly kamarádky, ze kterých jsem si chtěl vybrat ženu svého života. Rychle jsem hledal náhradu a vzal si v podstatě první ženu, která o mě projevila zájem, naše manželství nebylo šťastné, brali jsme se kolem revolučních let. Po revoluci jsem odešel z tiskárny, kde jsem pracoval jako sazeč-grafik a šel dělat vedoucího distribuce tisku pro brněnský večerník, ještě před tím jsem si přivydělával prodejem Inzert-expressu jako kamelot, následně jsem prodával i Burdy.

Zde začaly ovšem vážné problémy, dal jsem pár kamelotům Burdy na prodej, aby si přivydělali a utekli mi s tržbou, tenkrát to byl dluh 18.000,- Kč. Místo abych šel do banky, tak jsem šel do kasina – doma jsem jako kluk míval ruletu, vždy jsem vyhrával (ale to jsem zapomněl, že jsem většinou dělal bankéře), šel jsem s tisícikorunou vyhrát si na ten dluh po kamelotech, vydělal jsem za večer 13.000,- Kč, říkal jsem si, že druhý večer si vyhraji na zbytek.

Místo výhry druhý večer přišla prohra, chtěl jsem peníze vyhrát zpět a začal jsem v tom tzv. lítat. Následoval rozvod – žena si našla jiného muže, měli jsme dítě. Já si naštěstí našel svoji nynější ženu, která byla mojí největší životní výhrou. Ovšem s hrou jsem nedokázal přestat, hrál jsem dál a dál, neplatil jsem jako podnikatel faktury, soudy, Umřela mi máma, pokusil jsem se o sebevraždu, dostal dvě podmínky, absolvoval jsem léčení v Opavě, následně jsem asi dva roky nehrál, ovšem pak jsem do toho padal ještě mnohokrát znovu.

Žena se mnou chtěla rozvést, podváděli nás různí podvodníci, kteří slibovali půjčky, na to abychom se dostali z dluhů. Díky těmto transakcím jsem zabředával do dalších dluhů, navíc exekutoři se na našem problému také dokázali řádně přiživit. Táta

dal v šanc svůj byt, přišel o něj. Sehnal jsem si zatím vždy novou práci, když jsem udělal nějaký problém v té předcházející. Již přes dva roky se snažím žít čestně, uvědomil jsem si co vše jsem svým jednáním způsobil, snažím se věnovat se rodině, manželce i dětem. Finance jsou samozřejmě problémem.

Asi bych se nikdy do podobných problémů nedostal kdyby u nás neexistovala veřejné kasina. Mojí pohromou byla ruleta jak živá tak i elektrická. Myslím si, že by měl někdy v budoucnu někdo spočítat co to přináší a co to odnáší. Podle mého mínění, díky hazardní hře narůstá kriminalita, bohužel i vraždy. Lidský život nic nemůže zaplatit, věřím, že jsem na dobré cestě, ale to ukáže až čas.

Zpověď Gamblera 2 – muž 47 let

Moje dětství probíhalo vcelku spokojeně. Pokud to hodnotím zpětně, tak jsem nikdy nepodléhal soutěživým dětským hrám. Jediné v čem jsem překračoval normy dané rodiči, byla má záliba v různých výletech, na které jsem se pouštěl sám i přes zákaz rodičů. Často jsem zabloudil a vracel se i pozdě v noci. Následovaly tresty a další zákazy. Ale má touha po dobrodružství byla tak silná, že jsem opětovně utíkal, abych si vychutnal ten pocit svobody.

V dospívání jsem se věnoval sportu – konkrétně bojovému umění. V něm jsem dosahoval velmi dobrých výsledků i na republikové úrovni jsem obsazoval první a druhá místa. Nutno přiznat, že tento úspěch mě velice těšil a posiloval a moc mi záleželo na vítězství.

Vcelku brzy jsem se asi po roční známosti oženil. Dalo by se říci, že důvodem bylo těhotenství mé partnerky. Začali jsme společně žít u jejich rodičů. Bylo to vcelku spořádané období, měl jsem dobré zaměstnání, neholdoval jsem alkoholu a žádné náznaky budoucí závislosti na hráčství jsem nepozoroval. Po nějaké době však ve vztahu začalo docházet k neshodám, brali jsme se přece jenom hodně mladí, nezralí pro vážný vztah. Několikrát jsme navštívili manželskou poradnu, ale naše manželství stejně skončilo rozvodem.

Po nějaké době jsem měl novou vážnou známost, která trvala přibližně 3 roky. Uvažoval jsem dokonce o založení nové rodiny. Přítelkyně, která byla výrazně mladší než já, mě opustila kvůli jinému muži.

Po dvou letech od rozchodu jsem byl na svatbě svému známému, kde jsem dělal řidiče. Na hostině vedle mě seděl můj kamarád, po mé levé straně jeho sestřenice. Začali spolu vést hovor na téma kasino. Ta mladá dáma totiž dělala krupiérku a líčila příběhy plné velkých výher. Kamarád jí přitakával a přiznal se, že s myšlenkou zkusit štěstí v kasinu již delší dobu koketuje. Začalo mě to také zajímat, a tak jsme se domluvili na společné návštěvě kasina.

V té době jsem byl úspěšný v práci. Pracoval jsem jako pojišťovací agent, byl jsem dobře hodnocený, vyhlašovaný jako jeden z nejlepších pracovníků, výdělků jsem měl na tu dobu velice slušné, ale pracoval jsem denně 12 hodin, absolvoval jsem dlouhé a náročné služební cesty, téměř po celé republice. Práce byla obrovské nasazení, ale byl jsem si vědom toho, že takhle nebudu pracovat po celý život. Chtěl

jsem si dobře zaopatřit s tím, že postup v kariéře jsem měl celkem jistý a já spoléhal na to, že pak se mé pracovní tempo může zvolnit a já budu mít více času na své známé a své záliby. Už tehdy jsem byl materiálně velice dobře zajištěný - měl jsem 3-pokojový byt, dobré auto, koníčky – hudba, kytara, zbraně, chodil jsem střílet na střelnici, se svým psem jsem jezdil na výstavy. To vše mělo však jednou skončit.

První návštěva kasina – to byl krok do pekel. Do té doby jsem nikdy žádnému hazardu nepodleh. Byl to pro mě nový zážitek - vsadil jsem si na ruletu na jednoduché sázky 100,- Kč. Následovalo velké překvapení – výhra 10.000,- Kč. Bylo to tak jednoduché, prostě si vsadíte a sázka se Vám mnohonásobně rozmnoží. Druhý den jsem navštívil kasino opět. Byl jsem ale stále opatrný, sázel jsem tak maximálně 100-200 Kč. Následovaly opět výhry. Docházel jsem do stále stejného kasina pravidelně a zajímal se pouze o ruletu.

První měsíc hraní se dal srovnat s mým měsíčním výdělkem, ovšem bez práce, bez nákladů, a to bylo velmi příjemné zjištění. Měl jsem pocit, že jsem nadaný zvláštní schopností ke hře. Dařilo se mi.

Nedokážu posoudit okamžik, kdy jsem už nedokázal zastavit blížící se pohromu. Nebyl důvod opouštět hraní, byl jsem v plusu. Pak ale začaly přicházet prohry. Snažil jsem se mít vše pod kontrolou, vedl jsem si evidenci výher a proher, ale asi po 3 měsících nastal stav, že jsem prohrál vše, co jsem kdy v kasinu vyhrál. Všechny peníze jsem jim vlastně vrátil. Tehdy by bylo rozumné hraní opustit, ale už jsem to nedokázal.

Pak jsem začínal sklouzávat do mínusu – výhry už nikdy nepřesáhly vklad do rulety. To je věc, kterou si uvědomuji až zpětně. I přes pozdější výhry – někdy i půl milionu za večer - jsem se nikdy nedostal na vyrovnávací stav má dáti - dal.

Zanedbával jsem svoje zaměstnání, začal jsem si půjčovat od bank – tehdy jsem byl pro ně ještě dobrý klient, ale postupně jsem všechny možnosti využil a dostával se čím dál tím hlouběji do krize. Postupně jsem prodával věci, nejdříve nepodstatné, pak ale došlo i na věci, na kterých mi hodně záleželo, ztratil jsem vše co jsem měl rád, přestal jsem platit nájem a ztratil i střechu nad hlavou.

Do kasina jsem ale přesto chodil denně, jedině horečky mi mohly zabránit ve hraní. Dost často jsem u rulety proseděl celý den, až do zavírací hodiny, což bývá tak kolem 4 hodiny ráno. Někdy jsem část výhry dokázal odnést domů, ale většinou jsem vše na místě opět prohrál.

Po 5-6 letech jsem zjistil, že jsem troska na dně a beze všeho. Zůstaly obrovské milionové dluhy, soudy, věřitelé, exekutoři. Přišel jsem i o své zaměstnání. Uvažoval jsem o sebevraždě, neznal jsem jiné řešení, východisko.

Jednoho dne, před 5 lety, jsem se rozhodl vyhledat pomoc. Zavolaal jsem do léčebny v Brně-Černovicích a zeptal se na možnosti léčby. Byla mi nabídnuta hospitalizace, což pro mě v té době nepřípadalo v úvahu. Pak jsem se dozvěděl o ambulantní léčbě v Praze-Bohnicích, na oddělení závislostí, kde probíhala otevřená terapie. Začal jsem tyto terapie pravidelně navštěvovat a měl jsem možnost vést osobní konzultace s primářem MUDr. Karlem Nešporem. Na jeho radu jsem začal docházet i na setkání anonymních alkoholiků v Brně, kteří mě velice pěkně přijali a já tam docházel několik let. Řeší se tam problém závislostí, což je podle mě problém jak alkoholiků, tak gamblerů.

Na těchto setkáních jsem se dozvěděl o brněnském psychiatrovi, panu doktoru Zahradníkovi, který vede skupinové terapie, kterých se účastní i gambleři. Navštěvuji je přibližně 3,5 roku.

K mé recidivě – byla po roku abstinence, kdy jsem došel k závěru, že jsem v pořádku a chci si vyzkoušet bezproblémově zahrát. Velice rychle jsem zjistil, že tomu tak není. Sice opět mě nastartovala výhra, ale pak přišly zase prohry. Naštěstí mi tato zkušenost stačila, abych si ověřil, že již nikdy nesmím hrát.

Nyní abstinuji 6 let, mám hodně různých aktivit, hlavně se snažím pomoci gamblerům najít cestu zpět. V lednu minulého roku jsem založil Anonymní gamblery v Brně (Gamblers anonymous), před rokem a půl webové stránky o gamblingu, píšu články do časopisů, spolupracuji s televizí, rozhlasem. Snažím se pomáhat druhým, ale také sobě. Tato činnost mě posiluje.

Cítím, že jsem udělal velký kus práce, ale nemohu říct jak bude vypadat můj život za rok za dva. To že někde bydlím, mám co jíst, mám co na sebe, je díky starým lidem, o které se starám, ale je to jen dočasná záležitost. Do budoucna musím svůj problém vyřešit.

I když hráč uzavře svou hráčskou kariéru, abstinuje, pracuje, zůstane mu jen asi 2.000,- Kč, což je existenční minimum a rozhodně se z toho nedá žít. Důsledky jsou katastrofické, proto mnoho mých kolegů raději skončilo svůj život. Já jsem se však rozhodl bojovat, vždyť mi taky nic jiného nezbyvá.

Zpověď Gamblera 3 – muž 31 let

Je mi 31 let, 7 měsíců a 5 dní. A asi 8 let z toho se potýkám se závislostí na hazardních hrách. Během té doby jsem se, i kvůli gamblerství, dostal do mnoha nepříjemných situací. Po základní vojenské službě, ve věku 19 let a pár měsíců k tomu jsem začal pracovat jako krupiér. To bylo v roce 1997. Nastoupil jsem do malého kasina v rakouském pohraničí, kde jsem si zároveň udělal i krupiérský kurz. Vydržel jsem tam pracovat cca 2 roky, než jeden z kolegů otevřel konkurenční kasino. V tomto jsem pracoval další rok a půl, než jsem začal pracovat v dalším velkém kasinu otevřeném v mezipásmu. Až do té doby jsem s hazardem problémy neměl, ač v každém z kasin, kde jsem pracoval, hrálo alespoň 20% zaměstnanců pravidelně a dalších 30% občas... Ovšem už od 17 let jsem se víceméně potýkal s alkoholem, ač jsem si to v té době nějak nepřipouštěl. Pod vlivem alkoholu jsem totálně zničil dvě auta, bez vážnější újmy na zdraví mém nebo zúčastněných, a býval jsem dost často i v práci podnapilý, ale to velká část kolegů a někdy se stávalo (to jenom v těch prvních dvou malých kasinech), že nebyl střízlivý nikdo vyjma zapříisáhlých abstinentů. Po nastoupení do nového zaměstnání jsem potkal dost lidí, se kterými jsem si tak nějak rozuměl víc než s předchozími kolegy v jiných kasinech. Z nich asi dva nebo tři hrávali občas živou hru v konkurenčních kasinech a jeden automaty. Ostatně návštěvy jiných kasin patřily k jedné z forem mimopracovní společné zábavy, ač to měli všichni zaměstnanci ve všech kasinech zakázané a ukotvené v pracovní smlouvě. Ovšem tyhle výlety se konávaly tak jednou, dvakrát do roka a účastnilo se jich docela velké procento krupiérů, ale šlo spíš o to podívat se jak to vypadá u konkurence. Já se vlastně takové hromadnější akce neúčastnil. Jednou z věcí, která nás spojovala, bylo hraní mariáše. Hrálo se o haléřové částky, s tím, že byly stanoveny limity, aby šlo vždy o maximálně desetikorunové částky. Hrávalo se během pauz v práci a potom se tak dvakrát, třikrát týdně vyrazilo po práci někam do hospůdky. Časem jsme stabilně navštěvovali jednu nonstop hernu, kde se našich partiček účastnil i místní barman. Tento okruh tvořilo cca 10 lidí. Pochopitelně, kvůli směnnosti se málokdy stalo, aby se rozumně sešlo víc lidí než trojice nutná pro hru. Takhle to v pohodě fungovalo asi rok a půl.

Asi v létě 2001 jsem zorganizoval 3 denní pěší výlet po krásách národního parku Podyjí. Zúčastnilo se ho dohromady 8 lidí, z toho 6 nás bylo z mariášové

partičky. Šlo vlastně jen o přesuny mezi hospodami a hraní mariáše a šachů. Třetí den jsme se vraceli domů a čtyři z nás si udělali už v jedné domovské hospůdce malé mariášové finále. Po čtyřech hodinách dva kolegové odešli a zůstal jsem tam s jedním, co pracoval jako obsluha hracích automatů. Ani jednomu se ještě nechtělo domů a tak jsme popíjeli a bavili se hraním kupek. Začalo to jenom u korun, ale jak se zvyšoval hladina alkoholu v krvi, zvedaly se sázky až se začalo hrát o stovky. Už jsem prohrával asi tisíc korun, což byla v té době z mého hlediska velká částka, když už to kolegu přestalo bavit a chystal se odejít. Já navrhnul, ať zahrajeme posledních pět her s limitem 500 Kč na sázku. Po těch 5 hrách už jsem prohrával 3000 Kč a kolega se nechal umluvit na dalších pět her po 1000 korunách. No a když bylo odehráno, už jsem byl dlužen 6000 Kč. To už to ani jednoho nebavilo a šli jsme domů s tím, že mu zbytek výhry, cca 3500 Kč po výplatě dám. Cestou na autobus jsem se stavil ještě v jedné herně na pivo, a protože mi zbylo asi 20 korun a autobus mi jel až za 40 minut, hodil jsem je do výherního automatu. Poprvé v životě. Během 10 minut jsem ani nevím jak, vyhrával asi 350 korun, tak jsem to vybral a jel konečně domů. Cestou na autobus jsem se stavil ještě v jedné herně. V té době už jsem byl ženatý a měl dvě děti, splácel dům a živil auto kvůli dojíždění do práce. Takže jsem tu prohru docela cítil na finanční pohodě. Po výplatě, když jsem kolegovi vyplatil dlužnou částku, mi po odečtení nákladů zbylo na benzín a cigarety asi 3000 Kč, což se mi zdálo málo, a tak jsem asi v půlce následujícího měsíce zkusil štěstí v herně znovu. A tak se rozběhla moje hráčská kariéra.

Pak už následovala klasická hráčská spirála, kdy jsem se během dalšího roku propracoval k rozvodu. Během dalšího roku jsem přišel o práci, částečně i proto, že se závislost projevovala i na mé spolehlivosti a schopnostech v práci. Ale hlavně na posuzování mých reálných možností. Pochopitelně celkový stres prohluboval narcistické rysy mé osobnosti a já si nedával pozor na to, co a komu v práci říkám. K odchodu byla posléze donucena i má tehdejší nová přítelkyně. Nebyl to až takový problém, protože jsme si oba našli bezprostředně práci v kilometr vzdáleném konkurenčním kasinu. Jenže po dvou měsících jsem dostal výpověď ve zkušební době, protože jsem v původní práci kritizoval různé platové a další nesrovnalosti a byl spoluzakladatelem odborové organizace a tyhle názory jsem si nenechával pro sebe. No a taky jsem nebyl asi tak dobrý krupiéř, jak jsem si myslel. Zkoušel jsem žádat o práci v dalších dvou kasinech, ale vždy mě odmítli bez udání nějakého důvodu, ač jsem možná jejich požadavky splňoval. Nedokázal jsem si představit, ŽE BYCH

PRACOVAL NĚKDE JINDE NEŽ V KASINU. Tahle situace trvala dva měsíce, já se zadlužoval stále víc a pořád jsem velkou část peněz prohrával na hracích automatech. Až jednoho dne mi přítelkyně nechala cca 1500 Kč a jela na návštěvu za rodiči a já opět podlehl vábení blikajících světýlek a vyrazil do herny. Dopadlo to jako vždy. I když jsem jednu dobu měl v kapse 8000 Kč, stejně jsem odcházel s prázdnou. Pak se rozběhl řetězec paranoidních myšlenek a já se v obavě, že kvůli předchozím neshodám ohledně gamblingu ztratím i tento vztah, rozhodl, že ztracené peníze získám stůj, co stůj zpět. Sedl jsem do auta a po hodině ježdění zbůhdarma jsme se rozhodl, že přepadnu benzínku. Jak jsem myslel, tak jsem konal. Vyjel jsem cca 20 km za město a tam jsem zaparkoval auto za železničním náspem a s kuklou na hlavě a nožem v ruce jsem se vydal zachraňovat svůj malinkatý svět. Z jistého hlediska nezaujatého pozorovatele to musela být pěkná fraška. Nakonec o tři hodiny později a o 15 km dále jsem seděl v policejním autě se želízky na ruku. Byl jsem odsouzen ke 3 a půl rokům nepodmíněně a ještě jsem stihl v době mezi vazbou výkonem trestu dorazit stávající vztah směsicí paranoie a narcismu.

O 2 roky později mě podmíněně propustili a já vycházel z vězeňských bran frustrovaný a se 4500 Kč v kapse a s nějakými těmi dloužky za výživné, soud a tak. Měl jsem domluvenou práci v podniku, kde jsem během výkonu trestu pracoval, ale když jsem tam přijel, tak jsem po rozhovoru s personalistou, který byl bývalý policista a dal mě najevo, co si myslí o lidech, jako jsem já, tak nějak nebyl schopen svůj nástup do pracovního poměru dovést ke zdárnému konci. Samozřejmě, že hned druhý den po opuštění věznice jsem opět seděl v herně, tentokrát u automatické rulety, a zdatně doháněl zameškaný čas. Pak jsem si našel načerno práci jako zemědělský dělník pro natahování závlah v ovocných sadech. Po dvou měsících jsem se uchytíl jako řidič při rozvozu pečiva. Byla to sezónní brigáda od začátku června do poloviny září, s tím, že pokud se osvědčím, budu moci pokračovat jako stálý zaměstnanec. Zhruba v polovině července, po nějakých 20 dnech 10 až 12 hodinových šichet jsem zpronevěřil asi 6500 Kč, které jsem vybral od obchodníků na tržbách. Pochopitelně jsem je utopil v blikající černé díře. Posléze jsem se na tři dny zašil do lesa a už jsem se vážně zaobíral ukončení té tragikomické frašky zvané život. Po těch třech dnech v lese a dvou hodinách bloumání po železničním mostě nad řekou, mě to přešlo, a poté, co máti uhradila za mě dluh (už po několikáté), jsem pokračoval v práci. V té době jsem poprvé začal vážně uvažovat o léčení. Vydržel jsem tam až do půli září za určitých bezpečnostních podmínek a pak jsem si raději našel jinou práci u bývalého

kolegy z kasina, který měl strojírenskou firmu. Vzhledem k mizerným platovým podmínkám a obtížnému dojíždění jsem tento pracovní proces ukončil v polovině prosince. Pak jsem byl opět tak říkajíc v pytlí. Jo - během podzimu se mi povedlo celý říjen abstinovat a to kompletně. Ovšem to jenom proto, že jsem v září prohrál 17000 Kč během 5 hodin, což byly peníze z úrazového přípojištění, které jsem zrušil a chtěl je původně užít na něco úplně jiného.

Začátkem ledna následujícího roku jsem kontaktoval kamaráda z dětství, který pracoval na živnost při kácení stromů, a domluvil se s ním, že si půjčím od máti, která mezitím prodala dům, 15000 Kč na základní vybavení a vyrazím s ním do lesa. Tak se i počátkem února stalo. Vyjeli jsme do okolí Pelhřimova a po třech dnech práce, než vůbec dorazily peníze na výstroj, na mého kamaráda padl strom a smrtelně ho zranil. Já se frustrovaný vrátil, vybral poslané peníze a investoval obvyklým, krátkozrakým, způsobem. Pak jsem, jako hotový bezdomovec, konečně vyhledal psychiatra, nechal se hospitalizovat v místě bydliště a v nejkratším možném termínu nastoupil na léčení v Brně-Černovicích. Na každý pád nutnost vysvětlovat rodičům a těhotné přítelkyni kamaráda, co a jak se seběhlo, mi taky dodala slušnou motivaci.

Během léčby jsem se dal tak nějak dohromady, ale skutečnost, že jsem po léčbě neměl zajištěnou ani práci, ani bydlení, přispěla, že jsem si od jednoho spolupacienta nechal navěšet bulíky na nos a ukončil ji předčasně, víceméně zároveň s ním, protože mi slíbil, že mi zajistí slušně placenou práci u jeho bratra. Nakonec z toho sešlo, protože hned první den se opil a já byl tam, kde už předtím. Během dvou dnů jsem si zajistil přes pracovní agenturu brigády, a do týdne, přes jinou agenturu, stálou práci i s bydlením. Do té doby jsem spal na ulici nebo u kamaráda.

Pak nastalo celkem spokojené čtyřměsíční období, kdy jsem měl kde spát a co jíst, až na to, že jsem špatně snášel další rozchod s přítelkyní, kterou jsem poznal během práce při rozvozu pečiva v loňském létě. Tuto práci jsem vykonával jako víkendovou brigádu i během tohoto léta. A až na kouření se mi vedlo úspěšně abstinovat. Na podzim spáchal manžel mé bývalé manželky sebevraždu a já si vzal dovolenou, abych se mohl věnovat dětem, než se z toho má ex vzpamatuje. Během prvních dvou dnů se bývalá pokusila rovněž o sebevraždu, protože si dávala manželovu smrt za vinu. Vmetla mu při jedné hádce do tváře, že má poměr. Na druhou stranu jsem díky těmto událostem měl možnost trávit mnohem více času se svými dvěma dcerami. Bohužel mě v té době kontaktoval další kamarád z dětství, že má tip na levný zdroj kvalitního konopí. Zprvu jsem to odmítal, ale po nějaké době, a

vzhledem k tomu, že jsem dřív marihuanu nárazově kouřival, jsem se nechal přemluvit. Koupil jsem od jeho zdroje docela velké množství marihuany za směšnou cenu a snažil se ji prodávat ve firmě, kde jsem pracoval. Byť tam bylo konzumentů víc než dost, nešlo to, jak jsem si bláhově myslel. Po celkem krátké době jsem začal sám pravidelně kouřit. Rozdával jsem ji kamarádům, nebo prodával za "velkoobchodní" ceny. Došlo to až tak daleko, že v rozmezí října až prosince jsem kouřil den co den a to i když jsem jel za dětmi, nebo měl brigádu při rozvozu pečiva a jezdil dodávkou 200 km za směnu. Mezitím jsem se sice poněkud sblížil s bývalou manželkou a nebyla mi cizí představa, že bychom mohli být opět spolu, jenže ona se ještě víc sblížila s oním POMĚREM, takže nakonec jsem ji hlídal o víkendech děti, aby mohla být se svým novým partnerem. Před vánoci dosáhlo moje nadužívání marihuany kritického bodu. Jednak jsem začal být vznětlivý vůči dětem a za druhé jsem dvakrát nebyl schopen vstát do práce. Naštěstí mi už toho moc nezbývalo, a tak jsem na Štědrý den dokouřil poslední zbytky z toho, co jsem nerozdal, a 25.12. jsem začal absolutně ve všech ohledech abstinovat. Pochopitelně, že jsem během podzimu, co jsem zneužíval marihuanu, opět hrál a utápěl tak nejen své zisky z dealerství, ale i své tvrdě vydělané peníze. Po novém roce jsem si půjčil v bance 60000 Kč a koupil si notebook a nějaké oblečení. Jenže zbytek jsem, ač jsem nehrál utratil nevím jak a nevím za co, aniž by z toho měli prospěch mé děti, nebo kdokoliv jiný. Abstinence měla dva efekty: za prvé jsem byl nerudný a přišel jsem v práci o většinu kamarádů a za druhé, i když to možná s tím nesouviselo, jsem získal ve firmě kde jsem pracoval, když už ne lépe placenou, tak alespoň méně fyzicky náročnou pozici. Totálně abstinovat jsem vydržel do konce dubna, pak jsem začal během víkendových brigád u pečiva kouřit. Počátkem léta, když vzrostla četnost brigád a já jsem pracoval asi 50 dní bez volna, jsem se začal dopovat kreatinem a dalšími podpůrnými prostředky pro kulturisty a taky občasným pivem a už v průběhu června jsem měl první relaps ohledně automatů, počítáno od Vánoc. V květnu jsem v práci postoupil o další stupeň výše, ale jen co se náročnosti pozice týkalo. Paradoxně mé příjmy klesly cca 3000 Kč měsíčně, protože jsem nemohl dělat tolik přesčasových hodin. Během července jsem měl potyčku se stávajícím partnerem mé ex, který je mimochodem nekritický narcistní alkoholik (jinými slovy já před 7 lety). Koncem července jsem si v práci zlomil ruku, když jsem v záchvatu vzteku nad relativní maličností praštil rukou do zdi, a celý srpen jsem strávil na nemocenské a díky tomu můj příjem klesl na polovinu oproti normálu. Do toho mi ještě agentura neproplatila 13. plat. Takže když už jsem mohl fungovat bez toho aby ruka bolela,

jsem opět hrál. V září proběhla reorganizace ve firmě, má pozice se stala náročnější, ale pořád jen co se vztahovalo k výkonům... Během podzimu jsem začal být v důsledku stresu vyčerpaný a byl jsem tak schopen chodit do práce a opět jsem začal hrát pokaždé, když bylo z čeho. Požádal jsem si o další půjčku, tentokrát na 160 tisíc, s tím, že z ní splatím první půjčku i dluhy, které jsem měl u matky, povolené přečerpání účtu a dluh na kreditní kartě, kterou jsem si neuváženě pořídil. V prosinci jsem měl peníze na kontě. Splatil jsem původní úvěr, dluh matce a nakoupil jsem si přes internet nějaké věci, od zimního oblečení počínaje, potravinovými doplňky konče. Pořád mi zbývalo dost peněz, abych pokryl i další položky a ještě mi zůstala rezerva pro případ nezaměstnanosti, protože firma začala v důsledku krize uvažovat o propouštění. Měl jsem taky v plánu o vánocích nastartovat další kolo abstinence, jenže se opět ozval můj marihuanový pokušitel a strávili jsme spolu vánoce. Přivezl s sebou cca 5g, tentokrát od mého zdroje a já vánoce strávil pod vlivem alkoholu, marihuany, cigaret a pochopitelně mého favorita: hazardu. Od poloviny prosince se prohlubovaly mé fyzické a psychické problémy až do konce ledna letošního roku, kdy jsem už nebyl schopen jít do práce, protože jsem prohrál za 2 měsíce cca 90 tisíc peněz... Ke konci ledna jsem si vzal dovolenou a nakonec jsem dal sám výpověď, protože jsem měl z dosavadního pracoviště až panickou hrůzu. Takže od prvního února jsem nezaměstnaný a psychicky i fyzicky na dně. Jen s velkým úsilím jsem si došel pro výpověď a odevzdal věci v práci. Nebyl jsem schopen do dnešního dne zajít na úřad práce, tím pádem nedostávám podporu. V polovině března jsem se odhodlal zajít k obvodnímu lékaři a domluvit se s ním, aby mě poslal na vyšetření k psychiatrovi a na moji žádost i na endokrinologii. Po návštěvě u psychiatra ale dostalo mé odhodlání těžkou ránu. Svěřil jsem se mu, že nejsem schopen nic vyřídit, ani podporu a tím pádem ani zdravotní pojištění, že mám kromě depresí těžkou sociální fobii, a pan doktor, tu část o fobii patrně kvůli vyššímu věku přeslechl a tak nějak mě vyprovodil s tím, ať si nejdříve vyřídím zdravotní pojištění. Tím pádem jsem už bezmála tři měsíce bez příjmu a nejsem zatím schopen ničeho jiného, než se jen nadále zadlužovat. S přicházejícím jarem se sice mé symptomy zlepšily, ale ještě ne natolik, abych byl schopen větších změn.

Závěr

Po 20 letech rozvoje kapitalismu v naší společnosti stále existují značné vazby šedé ekonomiky státu s politickou scénou. Dovolují si konstatovat, že to je hlavním důvodem nedostatečné právní legislativy týkající se hazardních her v České republice. Chybí politická vůle zasahovat do tak ožehavého problému, jakým gamblerství beze sporu je. O příčinách tohoto postoje se můžeme jen dohadovat - představa o vlivu lobby představitelů herního průmyslu na politickou reprezentaci, případně o malé motivaci k podvázání prakticky nekontrolovatelných finančních toků, i z osobních důvodů nemusí být vzdálena od reality. V době předvolebních kampaní se sice objeví snaha některé z politických stran tento problém řešit, ale tato iniciativa vyprchá stejně rychle, jak se objevila. To souvisí také s tím, že většinovou populací není problém gamblerství považován za zásadní, protože přímo devastuje jen relativně malou část společnosti.

Problém patologického hráčství jednoznačně přesahuje rámec medicínské, ale i právní pomoci. Legislativní novely by sice přinesly snížení dostupnosti hazardních her, ale problém gamblingu je mnohem rozsáhlejší.

Gambler, který je svým hraním zcela zdevastován a tím pádem se ocitá na okraji společnosti, vidí často řešení svých narůstajících problémů v sebevraždě. Útoky exekutorů, rodinné problémy, odklon přátel, problémy v zaměstnání, to vše vede k destrukturalizaci osobnosti do takové míry, že návrat do normálního života se často jeví jako nemožný a motivace pro léčbu je tak zcela nulová.

Určité řešení bych viděla v mezioborovém přístupu k této problematice. Vznik komunit pro patologické hráče by byl přínosem jak pro samotného gamblera, jeho rodinu, ale také pro společnost. Stát by hráči garantoval určitou právní ochranu před věřiteli a exekutory a pro gamblery by to byl druh terapie, při kterém by pracovali a dostali tak možnost pomalu, ale jistě splácet nejtíživější část dluhů a jejich návrat do společnosti by pak byl mnohem nadějnější. U nás jsou zatím zakládány komunity pouze pro narkomany. Nevykazují sice stoprocentní úspěšnost vyléčených, ale jednoznačně lze konstatovat, že tento druh pomoci je zcela jistě účinný a setkává se s velkým zájmem ze stran postižených.

Po shrnutí všech svých poznatků si dovoluji konstatovat, že je nezbytně nutné radikálně snížit počty míst, kde je provozována hazardní hra. Tato místa označit výstražnými nápisy o škodlivosti a důsledcích hraní, tak jak je tomu na cigaretách, případně i kontakty na instituce nabízející pomoc lidem, kteří u sebe identifikují problém s hazardní hrou, jak je tomu kupř. v USA. Jako účinnou bych viděla reklamní kampaň, která by vstupovala do domácností prostřednictvím sdělovacích prostředků a důrazně informovala o problémech gamblingu. Zatím se bohužel setkáváme s reklamou zcela opačnou – s úsměvy šťastných, mladých, krásných lidí nad ruletou, které nás mají nalákat na vysoké výhry v kasinech a na automatech. To je výsměch všem těm nešťastným lidem, kterým vzal hazard vše.

Resumé

Pro téma své bakalářské práce jsem se rozhodla na základě náhodného setkání se dvěma gamblery před více než dvěma lety. Jejich problémy a trápení mě natolik zaujaly, že jsem se rozhodla věnovat jim tuto svoji práci, prostřednictvím které chci vyjádřit svůj postoj k této problematice a snad i někoho oslovit.

Práce je rozdělena do tří částí a jejím cílem je poukázat nejen na problémy, které s sebou hráčství aktuálně přináší, ale hlavně na značně obtížnou situaci, ve které se nachází již abstinující gambler, který je rozhodnut vrátit se zpět do života a čestně se postavit svým dluhům a věřitelům.

V první části rozebírám osobnost patologického hráče jak po stránce psychologické, tak morální a sociální.

Druhá část nastiňuje problém legislativní úpravy, vývoje hracích přístrojů a také přináší jisté srovnání v oblasti povolování provozu výherních hracích přístrojů v České republice a v ostatních zemích.

Ve třetí, praktické části uvádím kasuistiky tří gamblerů a popisuji jednu z možných udržovacích terapií pro problémové hráče, a to klub Anonymních gamblerů – Gamblers anonymous – který vznikl v lednu 2008 Brně.

Dle mého názoru je závislost na hraní stále podceňována, jak společností, tak i politiky. Je třeba o tomto problému více mluvit, diskutovat o možnostech řešení a hlavně podnikat kroky k omezování hazardu, které by postupně vedly až k zákazu těch nemožných blikajících „jeskyní“, se kterými se setkáváme na každém rohu.

Anotace

**Grodová Jana: *Právní aspekty patologického hráčství (Bakalářská práce)*.
Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta humanitních studií, Institut
mezioborových studií, 2009, 55 stran**

Práce se věnuje problémům spojeným s gamblerským. Zabývá se úpravou právní legislativy, popisuje osobu patologického hráče po stránce psychologické, uvádí možné sociální dopady a v praktické části poskytuje autentický náhled do života několika gamblerských.

Klíčová slova

Anonymní gamblerské, gambler-hráč, gamblerství, hra, kasino, loterijní zákon, patologické hráčství, ruleta, sázky, videoterminál, výherní hrací přístroje, závislost

Annotation

**Grodová Jana: *The legal aspects of compulsive gambling (Bachelor's work)*.
University of Tomáš Baťa Zlín, Faculty of humanity studies, Institute of
Interprofessional studies Brno, 2009, 55 pages.**

The dissertation dwells on the problems connected with gambling. It treats modifications to legislation, marks to personality of compulsive gamblers and considers various social consequences of their activities. Its practical part enables an authentic sight into some gamblers' lives.

Key words:

Gamblers Anonymous, gambler, gambling, gamble, casino, the law of lottery, compulsive gambling, roulette, wagers, video terminal, gaming machines, addiction

Seznam použité literatury

1. Bergler E.: The Psychology Of Gambling. Jill and Wang. New York.1958
2. Freud S.: Dostojevskij a otcovražda. Spisy z let 1925-1931, Psychoanalytické nakladatelství J.Kocourek. Praha. 1997
4. Frouzová M.: Gambling, 1.vydání, Státní zdravotní ústav, Praha 1997, ISBN 80-7071-078-0
5. Kohout P.: Jsem hazardní hráč aneb zpověď gamblera, 1. vydání, Grada Publishing, spol. s r.o., Praha 2000
6. Kramář K., Hušák A. a kolektiv: Herní právo, 1. vydání, vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., Plzeň 2006, ISBN 80-86898-80-6
7. Kohut H.: Obnova Self, Psychoanalytické nakladatelství J. Kocourek, Praha, 1991
8. Marhulová J., Nešpor K.: Alkoholici, feťáci a gambleři, 1. vydání, nakladatelství Empatie, Praha 1995
9. Nešpor K.: Hazardní hra jako nemoc, nakladatelství Aleny Krtilové, Praha 1994
10. Nešpor K.: Návykové chování a závislost, 3. aktualizované vydání, nakladatelství Portál, s.r.o., Praha 2007
11. Prunner P.: Psychologie gamblerství aneb sázka na štěstí, vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., Plzeň 2008, ISBN 978-80-7380-074-1

Časopisy, internetové a jiné zdroje

12. Novotný Josef: Studie hazardních her v České republice a navrhované změny, Praha, 2008
13. Zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění zákona č. 70/1994 Sb., zákona č. 149/1998 Sb., zákona č. 63/1999 Sb., zákona č. 353/2001 Sb. a zákona č. 320/2002 Sb.
14. www.anonymgambler.czweb.org
15. www.gamblingstop.czweb.org
16. <http://nova.medicina.cz/>
17. www.stophazardu.cz